Масса а мехкашкара пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГlалгIай обкома Нохч-ГlалгIай АССР Лакхехьарча Советен Министрий Советен орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 101 (4426). ШОАТТА, 26 август, 1967 шу. Мах 2 кеп.

ХЬИНАР СОВДАККХА, ХЬАЙБАШ ЛЕЛАДЕРАШ!

Сийлахьча юбилея сийна шерра социалистически яхь а йоаржаь, чуйнна къахьегаш ба укх деношка республика хьайбаш леладераш. Iалаьмате доккхий а бехкохкаме а да цар тlайица дехкараш. Тlаккха мишта кхоачашду уж, фуд хьайбаш леладерашта карагlдаьннараш? Ала деза дуккхача боахамаша уж сийленца кхоачашделга.

Дика къахьег укх шера Сунженски района хьайбаш леладераша. Пачхьалкхенга хьайбай продукташ йохкара ах шера план ханал хьалха кхоачашъяр бахьан долаш КПСС Нохч-ГlалгIай обкомеи Нохч-ГlалгIай АССР Министрий Советеи карара кара тела Цlе байракх царга я хlана. Хьайбай продукташ йохкара бархl бетта план а тlехкхоачашъяьй района.

Шоай дехкараш дика кхоачашду Ведана, Ножай-Юрта, Гудермесски районий хьайбаш леладераша. Цар хьокхамашка хьежачча ала йиш я юбилейни шерара дехкараш дигарча боахамаша кхоачашдергда аьнна. 20 август тlакхоачаш Ведана района хьайбаш леладераша 102 процент кхоачашъяьй шура яккхара план, хlаьта Ножай-Юрта районерчар — 85 процент, Гудермесерчар — 77 процент.

Дукха ба республике хьокхаме къахьегаш бола доаркаш. Сунженски районерча Кирова цlерагlча колхозерча доярка Рыбалко Марияс бархl беттеи итт дийнахьеи кхоачашъяьй шура яккхара укх шерара план. Иштта дика къахьегаш ба «Терский» совхозера З. Завраева, Шелковской районерча «Путь к коммунизму» яхача колхозера В. Балин, Шаьларча племстанцера Т. Абубакарова, иштта кхы дуккха а. Царех цхьабараша хlанзале хlара Iаттагара 2000 килограмм шура яьккхай.

Пачхьалкхенга хьайбай продукташ йохкара юбилейни шера тlайица дехкараш дизза кхоачашдеш хьадоагlаш дукха боахамаш да вай республике. Цхьабакъда, долаш да кхоачамбоацараш а. Дукха моттиган я болх [illegible] ледара вlаштlехьбаьккха.

Хьаэцаргья вай Ачхой-Мартана район. Пачхьалкхенга хьайбай продукташ йохкара план кхоачашъяра эгара тlехьа латт из республике, 20 август тlакхоачаш пачхьалкхенга шура йохкара план ю кхоачашъяьяц 63 процент мара, хlаьта дулх дохкара план кхы а кlезигагlа — 45 процент. Болх тоабара кхы оарцагlбаьнна дукха хlама деш бац Ачхой-Мартане хlанз а. Укх тlехьарча декадах инга пачхьалкхенна дlаеннай 117 тонн шура, хlаьта ила езачул дуккха кlезигагlа хул из. Кхы сухал ца бойн болх тоалургбац дlахо а.

Пачхьалкхенга дулх дохкара тlайица дехкараш эсала кхоачашду Надтеречни, Советски, Грозненски районашкарча цхьадолча боахамаша.

Цу тайпара масалаш кхы а доалале йиш я. Цхьабакъда, из гlулакх кхы дlахо ла мегаргдац. Дукха ха йнсаяц сийлахь доккха Цlей тlаккхача. Хlанз хlара ден да дехкараш тlехкхоачашдергдолаш вlаштlехьбаккха беза болх. Хlара боахама кулгалхочун, берригача хьайбаш леладерий сийлен дехкар да юбилея сийна тlайица дехкараш дизза кхоачашдар. Еррига торонаш оарцагlъяха еза цу гlулакха.

Колхозий, совхозий партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш декхарийла я яьржача социалистически яхьа кхетамца кулгалде, хьайбаш леладерашта эша хьалаш дика вlаштlехьдаха.

Шуреи дулхи, иштта кхыйола хьайбай продукташи совъяхара торонаш йолаш я вай республике. Кхетамца пайда эша беза царех.

Хlана къаьстта теркам тlабахийта беза доахана дукхагlа шура дургйола гlулакх вlаштlехьдаккхара. Шерра йоаржае а балха юкъеяхьа а еза дикагlбарий опыт. Доаркаш, скотникаш, берригa а специалисташ декхарийла ба хьайбай продукташ совъяхара лоаттабеча къовсаме хьалхьали низи ца кходеш хьинаре дакъа лаца.

Хьайбаш кхабар, доретадар, цамогаш ца хилийтар, племенной болх тоабар — уж деррига дешаш къаьстта теркалле леза хlана.

Iалаьмате чlоагlа доархlам болаш гlулакх да дика доакъарий база кийчъяр. Цхьабакъда, цхьадолча боахамий кулгалхоша, колхозийи совхозийи партийни организацеша, юрта боахама производственни управленеша цу деша дергтlа уйла яц. Дуккхача моттигашка эсала латт доакъар кийчдара гlулакх. Йоли силоси дlадахача шера укх хана кийчъяьчул кlезигагlа кийчъяьй.

Йол чуэцилга тlехьадоах лоаман колхозашка, хlаьта эрий тlаьнна баьцаш хlанзле йокъалуш латт. Республика дуккхача боахамашка хlанз чах аргlаш лаьдаьннаьц.

Юртбоахама производственни управленей, колхозий, совхозий кулгалхой декхарийла ба доакъар кийчдара болх тоабе. Йол хьакхара, аьлахи чахи аргlаш дара, силос йоллара денна заданеш белгал а яьха хlара отделенега, фермага, бригадага дlакхачийта еза. Даим итогаш е еза баьча балха, хlаьта гучалаьнна кхоачамбоацараш сихха дlадохаргдола гlулакх а де деза.

Аьла лаьрхlа дукхагlа кийчъе еза тов, шекара свеклай лардаш, ялатийна лаьрхlа чуаца ча хьажкlех юхелиса гlадамаш. Гуйран бетташка доаханна дуадара рожь а кхыйола культураш а дlае еза.

Къахьегама толамашца белгалдоалаш да хlана хlара ди. Шеко яц Нохч-ГlалгIайчен хьайбаш леладераша юбилейни шера шоаш тlайица доккхий социалистически дехкараш сийленца кхоачашдергхилара.

ВАЙ ДАЬХЕНЕ ГIОЛЛА

КАЛЫМЕРА ШАХТАШ-АВТОМАТАШ

МАГАДАН, 24 август. (ТАСС). Кlор боаллача Аркагалински моттигерча № 10 а № 6 а йолча шахташка тахан йизза автоматизаци яь яьннай хlор бахара балхашта. Берригa никъ — забояш цlенъяргара баьнна автомашинаш тlа хlор тlаботтарга кхаччалца—сага кулг дlа ца кхеташ бу доагоро. Юкъера лаьрхlача хlара шахтера беча балха овсарле сменах 12 тонн я.

ПОЛИЭТИЛЕНОВИ ТУРБАШ

АЛМА-АТА. Полиэтиленови турбаш арахеца йолаеннай Гурьевера завод. Цар хьалхара партеш дlаяхьийтай Уральске, Алма-Ате, Мангышлаке. Гурьевски завода продукци ийю хlанз Советски Союза 160 промышленни предприяте.

АЛТАЙСКИ ТРАКТОРНИ ЗАВОДА ТКЪАЬ ПХИЪ ШУ ДАЬННАД

РУБЦОВСК (Алтайски край), 24 август. (ТАСС). Тахан 25 шу дизад Алтайски тракторни завода. 25 шу хьалхагlа эвакуированни заводий оборудовани тlа а йолаш эшелонаш кхаьчар Рубцовске 1942 шера 24 августа эгара хьалхара трактор арахийцар алтайски машиностроителаша. Гаьнарча Сибарегlа шоай шоллагlа вахар дlаделлалир харьковски сталинградски гусеничи машинаша.

Хlанз укхаза я вай мехкеи доазол дехьеи йовзаш йола продукци арахеца завод-вампл. Керда тайпа тракторашш низ бола тягачаш арахеца йолаеннай предприяте коллектив. Хlаьта завода конструкторааш керда хlамаш лохаш ба.

ИТТ ЭЗАРЛАГIА ЭКСКАВАТОР

арахийцай Ташкентски заводо, хоам бу ТАСС-а корреспондента. 24-ча августа эксплуатацинникашка дlаелар машина — Ферганеки атагlарча кердача лаьтташ тlа болх бе безаш я из.

— Тlехдика экскаватор, — аьлар, из техкачул тlехьагlа, машиниста Хашимова. Цо баь мах 1945 шера заводе вlашагlъелла эгара хьалхара машина «малха яьккхача» къаьнарча машиниста-испытатела А. Козловна хетачунца нийса боагlаш хилар.

Укх шера эзар совгlа экскаватор дургья предприяте. Планал совгlа хlанзле а арахийцай бархl машин. Тохкамах чакхъяьннай Э-304Б яхача экскаватора хьалхара образец. Машина балха овсарле лакхъеннай, массагlа а лехкаш аттагlа а хиннай. Эоганьха тоаяь экскаватораш серийно арахеца кийчлуш я завод.

«КОСМОС-173» — СИГАЛА

1967 шера 24-ча августе Советски Союзе сигала яхийтай «Космос-173» яха аргlанара Лаьттан искусственни спутник. Спутника тlа оттаяьй 1962 шера 16-ча марта ТАСС-о хьакхайкаяьча программага хьежжа космически аре дlахо тахка лаьрхlа йола Iилман аппаратура.

Спутник орбита тlа яьккхай укх тайпара параметраш а йолаш: юххьанца гобоаккха ха — 92,3 минут; Лаьттан тlехенна эгара дукхагlа гаьна яьннача хаца (апогеера) — 528 километр; Лаьттан тlехенна эгара дукхагlа гаргa енача хана (перигеера) — 280 километр; орбита оагlора ластар — 71 градус.

ВЬЕТНАМСКИ ХЬАЬШИЙ — ГРОЗНЕ

24—25-чеи августа Грозне хилар вошал долча Вьетнамера баьхка хьаьший. Делегаце чубоагlаш бар е новкъостий: Нгуен Хуа — делегацена мерте латтар, НОА (Вьетнама къаман кортамукъален эскара полковник), Зан Тон Ты — делегаце мерте латтачун заместитель, 1925-ча шера денз вьетнамски халкъа революционни боламе дакъа лоацар, Чыонг Динь Зан — 1929-ча шера денз революционни боламе дакъа лоацар, госхоза директор, Нгуен Ни Куи — ирригаце министра заместитель, Нгуен Мин Дык — НФОЮВ кадрови болхло, (Къулбехьен Вьетнама кортамукъален халкъа фронт), Нгуен Дык Диет — НФОЮВ кадрови болхло, Данг Ван Тюнг — медицина профессор, Фам Ван Нган — къахьегама турпал, Куанг Зыонг — къаман меншинствай районa кадрови болхло, Нгуен Киен Нгиа — НФОЮВ кадрови болхло, Май Ван Кинь — 72 шу даьнна Вьетнамерча революционни боламе хьинаре дакъа лоацар, Нгеан Хатинь яхача провинце 1930 шера Советаш вlашагlъехкарех ца!, Хюинь Хыу Фыон — Вьетнама къахьегамхой парте ветеран.

США агрессорашта духьала къовсам лоаттабеш долча турпала халкъа викалашка дlайха моаршал хьаттар Грозанерчеи республикерчеи партийни, советски, общественни организацей кулгалхоша.

КПСС обкома политически просвещене Цlагlа селхан сийдолча вьетнамски халкъа делегаташца вlашагlкхийтар республика партийни актив. Из лоархlаме вlашагlкхетар хьадийлар КПСС обкома шоллагlча секретара нов. Чахкиева О. А. Партийни активе дакъа лоацараштa вошал долча Вьетнама къахьегамхой делегаце членаш дlабовзийтар КПСС обкома секретара нов. Дорохова М. А. Чlоагlа тlоараш а тохаш боккхача безамца тlайицар активо турпалерча вьетнамски халкъа сий дола къонгаш.

Гулбеннараша чlоагlа ладийгlар делегацена мерте латтачо НОА полковника нов. Нгуен Хуа дьача къамаьлага. Цо ловца баьккхар советски халкъана, Нохч-ГlалгIай АССР-а къахьегамхошта, цар СССР-е коммунизм хьалъяра фронте Советски Iаьдала 50 шу дизар, деррига дунен къахьегамхой из Цlей къахьегама котлонашца белгалдаккхар ловш. Нов. Нгуен Хуа дийцар вьетнамски халкъо шийн паргlато, кортамукъале, социализма котало бахьан лоаттабеча турпалерча къовсамах. Делегацена мерте латтачо Вьетнама къахьегамхой цlерагlа баркал аьлар вошал долча советски халкъа, из болча социалистически лагера къахьегамхошта, вьетнамски халкъо американски агрессорашта духьала лоаттабеча турпалерча къовсаме масса оагlорахьара цар новкъост дарах. Нов. Нгуен Хуа чlоагlа тешам белар вьетнамски халкъ моастагlчул котдаргхиларах.

— Даькъала хилда СССР-еи Вьетнамеи вошал долча халкъашта юкъера доттагlали барт-цхьоагlон. Даькъала хийла ленинизм! Ура!

Эрсий меттала цо аьнна уж дешаш зале багlараша чlоагlа тlоараш а тохаш, цхьатарра ура а оалаш тlайицар. Республика партийни актива собране дакъа лоацарий цlерагlа къамаьл дир КПСС Ведана райкома хьалхарча секретара нов. Ибриева С.-Э. С. Дерригa Советски халкъ, Нохч-ГlалгIай АССР къахьегамхой а, — аьлар нов. Ибриева, гулбеннараша чlоагlа тlоараш а тохаш, — массаза хила а хиннаб хург а ба вьетнамски халкъаца цхьана, хlаьта из цхьаь а дутаргдац американски агрессорел боккъонца котдаллалца.

Вlашагlкхетар дlакъовлаш нов. Чахкиева О. А. парте областной комитета, Республика Лакхехьарча Советеи Министрий Советеи, иштта берригача къахьегамхой цlерагlа баркал аьлар делегаце членашта вай республика столице уж бахнарах, хlаьта вошал дола вьетнамски халкъ кастта моастагlал котдалар ловш ловца а баьккхар.

Нохч-ГlалгIай АССР-а къахьегамхошта совгlата вошал долча Вьетнама делегаце Памятни реликвеш елар: Вьетнама кагирхой патриотически илли тlадола пластинка, Вьетнама сигалера чуйтача 2 эзарах йолча американски самолета оатхалех хьаь сувенир, хlаьта иштта паргlато, кортамукъале, социализм бахьан вьетнамски халкъо лоаттабеча турпалерча къовсамах дола книжкаех латта библиотечка.

СУРТА ТIА: Вьетнамера хьаьший республикански партийни актива собране президиуме.

Н. Кобиашвиле сурт.

50 ОКТЯБРЬ

ХЬАЛХА ЛАТТАЧАРНА ЮКЪЕ

Химикий дика гlулакх хьал а лаьца чlоагlа къовсам лоаттабу Грозненски «Художник» яхача фабрика болхлоша даим юсаргйолаш памятни байракхаш хьаяхара. Октябра цlейна къахьегама совгlат кийчдара яхье яьнача фабрика цехаша лог гlоздоаха къахьегама толамаш доах. Еррига продукци арахецара бархl бетта план 21-ча августе кхоачашъяьй фабрика болхлоша. Ер бутт боллехьа планах лаьрхlачул совгlа 30—35 эзар сома маьха продукци арахецаргъя оаха, — йоах фабрика директора нов. Мирзоева. Цу даькъе хьинар кхо па деш къахьегаш я Диланян Георгий керте латтача керта тlа тохкаю хlамаш еча цеха коллектив. Цо кхы а хьалха кхоачашъяьй бархl бетта план. Иштта дика къахьегаш хьайоагlа укх шера Л[illegible]в Михаила, Краков Владимира кулгалдеча ткацки фотопечатеи цехий коллективаш.

Б. КОСТОЕВ.

Тlадоагlача шера хургболча хьувкъама лаьрхlа борхl бlаь гектара тlа кlа, цхьа эзари ялх бlаь гектара тlа мукх, йиъ бlаь гектара тlа доакъара культураш дlаюргья Гудермесски района «Гудермесский» яхача совхозе укх гурахьа. Деррига а совхоза дlаде эша фу Iалашдаь даьннад: 370 тонн цхьоалагlчеи шоллагlчеи классах дола кlа, ши бlаь тонн шоллагlча класса мукх.

Дика лел совхозе гурахьа юв культураш дlае лаьтта кийчдара балхаш а. Хlанзле аха а аьха кийчдаьд 2300 гектар лаьтта. Хlанз макхаш доахаш, лущени еш обработка ю оахама.

Сурта тlа: совхоза цхьоалагlча отделене агроном С. Хамидови (аьттехьа) семенной фу леладеча склада заведующи А. Абдулгириеви мукха фуна лаьрхlа цlендеча латага хьожаш ба.

ОБЩЕСТВЕННИ IИЛМАЙ СИЙЛАХЬА ДЕКХАР

Советски Iаьдал латтача шерашка вай халкъо яьхача исторически коталонаша деррегача дуненна хьалхашка хьахьокх марксизма-ленинизма идеаш бакъ хилари вахара боккха низ болаш хилари. «...Вай уйлашта тlехьалатт.— яьхад В. И. Ленина, — истори ше, хlара гlа мел баьккхача тlехьалатт вахар». Коммунистически парте цlена а лелабу, кlаьл ца душ дегlа а кхувл даим дийна латта марксистско-ленински хьехам — общества революционни коталонаш ю низ бола герз. Хlанзарча этапе кхы а дукхагlа лакх ду КПСС теоретически гlулакхий доархlам. Парте даим йоакхо ю теори кийчъяра марксистско-ленински хьехама деррига керттера доакъош — философи, политически экономи, Iилман коммунизм дегlакхувлара.

Парте Центральни Комитето сокам тlайинаб «Общественни Iилмаш дlахо дегlакхувлареи коммунизм хьалъеча цар доархlам лакхбареи гlулакхех» лаьца. Цу доархlамеча документа тlа белгал моаккхара, парте лакха мах бу общественни Iилмашта карагlдаьннарий, социализмеи коммунизмеи хьалъеча цар доацача даькъа. Укх тlехххьарча шерашка кийч а даь, кепатехь арадаьхад КПСС исторе философе даькъе, экономически праворий дешашта, дай-мехкеи деррига дунени исторе даькъе. Вай хана доархlамегlа йола проблемаш кийчъяра уйла чlоагlагlа тlайохийт Iилмахоша, лакхбеннаб халкъа боахама дехкараш кхоачашдара даькъера цар доархlам. Цунца цхьана КПСС ЦК-ас доархl дoкхагlа хиннача коммунизм хьалъяра, хlанзарча дунен тlа латтача идеологически къовсама дехкараша дlахо теоретически уйла дегlакхувлилга, халкъа марксистско-ленински хьехам балара боарам керда лакхбелга тlалехаш хилар.

СССР Iилмай Академе гуманитарни институташка, союзни республикай Iилмай академешка, кхыча Iилман учрежденешкеи вузий общественни Iилмай кафедрашкеи Iилман тохкамаш деча хана массаза а кlоаргга анализ яц общественни вахара реальни процессашта. Хlанзарча этапе кхоачамболаш кийчдац социализма политически экономе, общественни производства эффективность лакхъяра, экономически политика чакхъяккхара теоретически дешаш. Уйла кlезига тlайохийт естествознанена керда карагlдаьннараш философски вlашагlтохара цкалан кlоаргалаа, социальни психологе, коллектива а хlаране а, обществаи пачхьалкхени, коммунистически общество хьалъеча хьалашка социалистически демократи дегlакхувлара проблемаш кийчъяра. Хила дезачa боараме доаржадаьлац хьыда юла социальни тохкамаш. Дуккхача балхашца керда выводаш, вlашагlтохараш, рекомендацеш яц. Цхьадолча тохкамашка цоси кlоаргтеи критика яц буржуазни идеологена, хlанзарча антикоммунизмана, аьттехьарчеи «аьрдехьарчеи» ревизионизмана. Общественни Iилмаш дегlакхувлара вочa оагlорахьара Iаткъ цхьайолча Iилман учрежденешка пайда баргбола дешаш наггахьа мара ца дувцаши дискуссеш ца еши хилар, кlезига дегlайоалаяьй критикеи самокритикеи.

Парте XXIII-ча съезда решенешка хьежжа, КПСС ЦК-ас йоаржаяь программа ду идеологически фронтерча болхлоша дlахо чакхдоахаргдолча гlулакхашта советски общество дегlаухача хlанзарча хьалашка общественни Iилмай доархlами дехкараш шаьра кхетадергдолаш кийчбу уж. Къаьгга белгалдоах Iилмахой хlаьа отряда творчески гlулакхий керттера наькъаш.

Коммунизма материально-технически база хьаяра хаьда долa наькъаши методаши, коммунистически производственни отношенеш хьахула процесс, пачхьалкхеи строй эргайоахаш тоаяри социалистически демократи дегlакхувлари, доал дара формаши методаши, къахьегам Iилман дарда тlа вlаштlехьбаккхар, къахьегамхошта лучча коммунистически кхетама чулоацами формаши — иштта я эгара хьалха общественни Iилмаша кийчъе еза керттера проблемаш. Кlоаргга тохкамаш де дезаш я хlанзарча капитализма социально-экономически, политически, идеологически тенденцеш, дунен халкъашта юкъерча арене хlанз хулаш йола геттара чоалханера процессаш, дунен халкъашта юкъерча коммунистически болхлой къамий-кортамукъален болама теоретически проблемаш.

Философе, политэкономе, парте исторе, Iилман коммунизма даькъе общественни Iилмай болхлошта хьалхашка доархlаме декхараш а оттадаь. КПСС ЦК-ас дуккха организационни гlулакхаш чакхдаха а лаьрхlад уж кхоачашдара. Iилман тохкамий материально-технически база чlоагlъяра. Белгала аьлча, тоаде лаьрхlад Iилман балхашта планировании финансировании элга, царна статистически даннеш кийчъелга, архивни фондех шерра пайда эцилга.

Общественни Iилмаш дегlакхувлилга, дешара заведенешка уж творчески хьехилга, толаме тохкамеи массово-пропагандистскии болх белга бокъоница теоретически кадраш хьахаржарах, балхаш тlа дlаниисъярах, кхеярах тийша да КПСС ЦК-ас къаьстта уйла тlайохийт уж кадраш кийчъярцеи болх беш ярий говзал лакхъярцеи дувзаденна долча дешашта, къона Iилман низаш гlулакхашта лакхдара.

Iилмахоштеи преподавателаштеи юкъе чlоагlа бехктокхам хетаргбела уйла лоаттае. принципиальность, творчески хьинар, доагlар вlаши дlа юха дехилга, критикеи самокритикеи дегlакхувла езаш я партийни организацеш. Партийни органаша даим йоакхо еш хила деза коммунистически партийноста уйланца, хlанзарча явленешца классови, хаьда-исторически гlулакхаш леладара уйланца общественни Iилмай болхлой хьалхебелга. Хlанз, цlаккха а ца хиннача тайпара, доархlаме да общественни Iилмаех лаьца кепаеттача хlамай идейни Iилмани чулоацама хьалхара Iилман учрежденей а хlаьта иштта издательствай а доархlами бехктокхами лакхбар.

Партийни организацей декхар — КПСС ЦК сокам шерра дlабовзийтар, из кхоачашбара хаьда мероприятеш белгалъяр. Парте дlадехарашка хьежжа вlаштlехьъяха еза Iилма-тохкамеи пропагандистски балха плаваш. цу даькъера дика опыт вlашагlтоха а берригача Iилмани педагогически кадрашта из дlайовзийта а еза.

Доккхий а сийлахьа а да общественни Iилмай болхлой декхараш. Шоай гlулакхашка, дlаяхача ханара революционни опыт вlашагlтохара ленински принцип керда проблемаш творчески дlаоттаярцеи къоастаярцеи нийса цхьана тар а еш, вай Iилман кадраша доккха дакъа лоац марксизма-ленинизма ганала юкъе, коммунистически общество хьалъеча.

(23-ча августера «Правда» передовая).

«IАЬРЖА ДОШУВ» ДУКХАГIА

Мехкдаьттеи гази дукхагlа а доаккхаш, Октябра цlей сийча тlайица хинна социалистически дехкараш ханал хьалха кхоачашдергда яхача девизах къахьегаш я «Старогрознефть» НПУ мехкдаьттахой коллектив. Планал совгlа даьккха «Iаьржа дошув» 5 бlаь тонн совгlа я. Карагlдаьннача кхоачам ца беш хьинаре къахьегарца белгалбаьнна ба Шамилев Гlапури Хачатуров Рафаили керте латтача промыслашкара мехкдаьттахой.

А. ФОМЕНКО.

ЦХЬА БУТТ ХЬАЛХА

Къахьегамхой хьашташ дизза кхоачашдара къаьстта дика къахьег укх юбилейни шера тха фабрика коллективо. Валови продукци арахецара бархl бетта план, дукха хlама ца эшшаш бутт хьалха, 3-ча августе кхоачашъяьй фабрика болхлоша. Цхьоалагlча сентябрга кхачалехьа бархl бетта планал совгlа арахецаргья 53—54 эзар сома маьха продукци. Пахалдаш цига хьалха латташ я нов. Котиев керте латтача цеха коллектив.

Т. МАИЛОВА,
Грозненски «Дружба» яхача картонажни фабрика директор.

ТОРОНЕХ БИЗЗА ПАЙДА ЭЦА

ХЬАЛХА латтарий мугӀарашка йолаш хьайоагӀа «Малгобекнефть» мехкдаьтта-промыслови управлене цхьоалагӀа кӀоарга бурув леттача контора коллектив. Керда скважинаш балха юкъейоалаеш алсамдоах мехкдаьтта, лакхъю къахьегама овсарле. Укх шера бурувдеттараша мехкдаьтта доахарашка дӀаеннай кхоъ кӀеж етта скважина, планал совгӀа 549 метр бурув техал, Духхьала июнь бетта материалаш кхоярах 106 эзар сом пайда баьб.

Къаьстта чӀоагӀа терко ю бурувдеттараша Ӏилман кердадараш балха юкъехкахьара. Ала деза, къахьегама овсарле лакхъяра из керттера долга. Бурувдеттача технически прогресса керттера лостам ба кӀоарга дала мезозойски тӀоанашкара мехкдаьтта доаккхилга сихагӀа карадерзадар. Цу даькъе цхьадола толамаш даьхал бурувдеттараша. Нагахьа санна 1965-ча шера бурув техача скважинай юкъера кӀоаргал 3300 метр хиннайе, соахка из яр 3608 метр. хӀаьта укх шера 3900 метрал совгӀа я.

Партийни, профсоюзни, боахама организацеша хадданза шоай бӀарга кӀала лоаттаду керда техника балха юкъехкухьилга, махулла могаду рационализацеи изобретательствай гӀулакх. Хадданза чакхйоах укхаза технически прогресса дешаш дувцаш йола болхлой собранеш, конференцеш, массазарча производственни совещане цу деша хетаяь заседанеш ю. Конторе вӀашагӀъелла шийболх дӀахьош я мастерий, бурувдеттарий массазара школа. Шера планах пхьашарошечни остаица эзар метр бурув тоха лерхӀаш дар, хӀаьта хӀанзле 24 метр совгӀа техал из. шу йистедалалехьа цуна тӀаккхетаргья кхы а дукха метраш. Из чӀоагӀа лоархӀаме гӀулакх да. ТоъаргӀа, цох 42 эзар сомал совгӀа пайда хиннаб аьлча. Иштта тӀеххоачашъяьй гидромониторни остаица бурув тохара план. Дукха пайда боал хьурматдеш материалаш лелаярах а. ДӀайохийтача материалий хӀара денна учет лелаю бурувойшка, юкъейоалаяьй регенерационни установкаш. Утяжелителах шоллагӀа пайда эцарах кходаьд 62 эзар сом паччахьалкхен ахча. Механизаци яьй лоабата маркхал кийчбара балхах — гидромешалканта меттел лелаю гидропистолет. Цо аттача а боаккх сих а бу болх.

Укх шера ворхӀ бетта планах йоагӀачул 11,1 процент лакхъеннай къахьегама овсарле. Из ба механизаци юкъеяхьарах баьнна пайда, зӀамига дац цу юкъе контора рационализатораша лаьца дакъа а. Вай ювцаргьяц еррига предложенеш, тоъаргда хьаенначa 44 предложенех 26 юкъейихьачи тӀехьагӀа, 40 эзар сомал совгӀа пайда хиннаб аьлча.

Контора къахьегамхоша Грозненски химически комбината болхлой болам раьза хинна хьал а лаьца шерра социалистически яхь йоаржаяьй Памятни Байракхаш яхара. Июль бетта залани толамца кхоачашъярах контора коллективана хьожаяьй мехкдаьтта-промыслови управлене кхоалагӀа ахчаи преми. Кхы а доккхагӀа да хӀана цар шоашта хьалхашка увттаду декхараш.

Ш. БУЗУРКИЕВ,
«Малгобекнефть» НПУ профсоюза промкома инструктор.

Партийни вахар

Парте дош массанега дӀакхоачадеш

Вай мехка масса а моттигашка санна чӀоагӀа уйла тӀаяхийта Гомаю КПСС Центральни Комитета «Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 50 шу» яха Тезисаш Грознерча юххьанцарча партийни организацешка. Масала, Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача, КПСС XXIII-ча съезда цӀерагӀча, крекинг-завода цехашка, технологически установкашка, хӀаьта иштта кхыча предприятешка, транспорта а гӀишлон а организацешка Тезисаш кӀоаргга Ӏомаяр духьа лаьрххӀа группаш вӀашагӀъехкар.

Швейни производственни объединене парткома 80-чел совгӀа пропагандист, политинформатор, производства командир оарцагӀа ваьккхав Тезисашта пропаганда яра. Лакхарча идейни боараме беседаш ю объединене генеральни директора новкъоста Бабаджанова, цеха начальника новкъоста Жабко, кхычар.

Грозненски химически комбината партийни комитета Тезисашта пропаганда яра, царех беррига химикаш дӀакхетабара лаьрхӀа план оттаяьй. Цу планах дӀахьу укх деношка комбинате беш бола политически болх. 128 лектор, докладчик, пропагандист, политинформатор, агитатор ва комбинате цу исторически документа пропаганда яра юкъе эза. Уж ба дукхагӀча даькъе комбината кулгалхой, керттера специалисташ, цехий а сменай а начальникаш.

Тезисаш кӀоаргагӀа Ӏомаяр духьа химически комбинате Октябрьски дешараш вӀаштӀехьдаьхад. ХӀара пӀаьраска дийнахьа бомбинатерча лекторашеи докладчикашеи Сийлахь-боккхача Октябра 50 шу дизара хетаьча тайп-тайпарча темаех лекцеш еш цехашка, участкашка. Дукха ха йоаццаш цу тайпара Октябрьски дешараш долаш КПСС ЦК Тезисех йола лекцеш йийшар цехашка.

Тезисашта пропаганда яра даькъе боккха болх беш я культура учреждене а. Городерча культура Цӏеношка, клубашка, библиотекашка тематически сайренаш, книжкаш дешарий конференцеш ю, къахьегама а тӀемай а ветеранашца вӀашагӀбетталу улицай, кварталай цӀейш ду.

Юбилейни темах кийчаяь я магистральни улицашкара, скверашкара, предприятей коанаӀарашкара гойтара агитаци. Хоза кийчдаьча плакаташ тӀа, стендаш тӀа хьахьекха да советски наха доаха доккхий толамаш, лозунгаша тӀахьех городера къахьегамхой керда коталонаш яха Сийлахь-боккхача Октябра 50 шу дизара сийна шерагӀа социалистически яхь йоаржае.

ЦХЬАБАКЪДА, Тезисашта пропаганда яра даькъе цхьадола кхоачамбоацараш а да. Цхьаццайолча партийни организацешка хӀанз а беррига кулгалхой пропагандистски балха юкъе эзабац, хӀаьта цхьаболча политинформатораша, агитатораша Тезисех лаьца еш йола беседаш идейни чулоацамга диллача кӀоарга яц.

Цхьаццайолча юххьанцарча партийни организацешка политинформаторашца, агитаторашца семинараш, инструктивни совещанеш а йийя, хӀаьта наха юкъе беш болча кхетама балха боаггӀача тайпара тӀахьожам лоаттабац, партийни собранешка, бюро, парткома заседанешка кхетама балхах дола дешаш кӀезига дувц. Иштта эсала вӀаштӀехьбаьккхаб Тезисаш, царех йола материалаш къахьегамхошта дӀайовзийтара болх «Октябрьнефть» НПУ, электромеханически цехе, «Грозпромстрой» № 2 йолча гӀишлон-монтажни управлене, «Художник» яхача фабрике, кхычахьа.

Предприятешка, организацешка, учрежденешка болх беча коллективашта юкъе Тезисашта пропаганда яра гӀулакх кӀезиг дукха вӀаштӀехьдаьккха дале, партийни организацеша цу гӀулакха хадданза терко еш ац. Ала, хӀаьта нах бахача моттигашка из болх геттара эсала лел. Дукха кхоачамбоацараш да клубай-агитпунктай балха юкъе. Царех дукхагӀа ярам болх беш яц.

Предприятей учреждене, дешара заведеней парткомаш, парте райкомий политически дешара кабинеташ хила еза Тезисех йолча материалашта пропаганда яра методически центраш. Пропагандисташца, лекторашца, политинформаторашца инструктивни совещанеш е еза. Царна хӀара денна консультацеш телилга вӀаштӀехьдаккха деза, эшаш йола материал хьакъоастаяра новкъостал де деза. ХӀаьта иштта вӀаштӀехьдаккха деза Тезисаш тӀа хьоахадаьча цхьаццадолча дешашта хетаяь теоретически конференцеш елга а.

Партийни комитеташ а юххьанцара парторганизацеш а декхарийла я Тезисашта пропаганда еш наха юкъе беш болча балха чӀоагӀа теркам тӀабахийта пропаганда а массово-политически балха а ерригача формаех, методех-теоретически конференцех, тематически дешарах, гойтара агитацех, кепайоазонах, радиогазетах, кхычарех — бизза пайда а эцаш из болх дӀабахьа.

Тезисашта шерра еш йола пропаганда, хӀара денна наха юкъе беш бола организаторски политически болх айхха бувза беза производственни коллективаша юбилейни шера тӀаийца социалистически декхараш кхоачашдара тӀехьа лоаттабеча къовсамца. Берригача къахьегамхой низ тӀаберзабе беза паччахьалкхен планаш кхоачашъяра, къахьегама овсарле лакхъяра общественни производства эффективность дӀахо лакхъяра.

С. КОТИЕВ,
КПСС Грозненски горкома инструктор.

ХЬАЛХА ЛАТТАРИЙ мугӀарашка

ШИ БУТТ совгӀа да мара яц Советий Ӏаьдал этта 50 шу дизa. Укх юххьсача деношка хьинар айдена къахьег крекинг-завода болхлоша. КПСС XXIII съезда цӀи лелоча завода коллективо вай мехкарча мехкдаьтта чакхдоахараштa юкъерча Ерригсоюзни социалистически яхье карара кера тела. ЦӀе байрах а йоаккхаш цкъа санна ворхӀазза хьалхара моттиг яьккхай.

Миштта вӀаштӀехьдоал завода коллектива уж толамаш даха? Керттера баьхьаш да къахьегама дисциплина лакхача боараме лелаелга, хӀара болхлочо шийна хьалхашкара декхараш нийса кхеталелга.

20 сагах латт И. П. Овсянникова кулгалду № 12 йолча установка коммунистически къахьегама коллектив. Уж ба Октябре сийлена накъабахара города къахьегамхошта юкъе социалистически яхь дӀайолаяьраш. Сийрда мехкдаьтта продукташ арахепара пятилетка хьалхарча шина шера план Октябра 50 шу дузача деношка кхоачашъе аьнна бекхтокхаме декхар тӀаийпадар цар. Денна дош дика кхоачашдеш хьабоагӀа установка болхлой. БархӀ бетта задани 25-ча июле кхоачаш а яь хӀанз Октябрь бетта чотах къахьегаш ба уж. Хила боаггӀача боарам тӀа лелабу шоай болх установка коммунисташа а. Цӏенхашта дешаш дувц цар шоай собранешка, массаза хьалха латт дика гӀулакхаш чакадоахача. Масала, цар дийцад «Белалах сийрда мехкдаьтта продукташ нигагӀа хьакъоастаяра наькъаш», «Оборудованех биззагӀа пайда эцара тӀехьа» санна дола дешаш. ХӀара технолога хьинаре дакъа лоаш оборудованена ремонт еча, хӀана аьлча шоаш тӀаийцача декхарашка хьежжа цар кхы тӀа а Ӏомаяьй слесарийи контрольно-измерительни приборий монтерийи говзал. Цулухьа массаза санна 8-16 установко сахьар кходу ремонтникаша технологашца цхьана. Боккхача теркамца леладу технологаша насосашта хану ханнахьа даьтта хьаккхара гӀулакх, хӀана аьлча насосни боахам установка оборудованена юкъе эггара лоархӀамегӀа ба.

Дукха веза установка технологашта воккхагӀа вола оператор Захаров Иван Лаврентьевич. ТкъаЬ итт шу гаргга болх беш даьккха йоккха опыт Ӏоаяьй из, цулухьа хӀаравар из вола вода моллагӀа хӀама хатта деза моттиг нийсъелча. Иван Лаврентьевича Ӏомабаь заводе тайп-тайпарча участкашка къахьегаш дукха нах ба, хӀаьта укх шера мехкдаьтта институте дийша йисте а заьчна коллектива керте латта Исаков Александр санна бараш а дукха ба.

Коммунистически къахьегама № 2 йолча цеха коллектив план кхоачаш ца еш яр шу долалуш. Бахьанаш тайп-тайпара дар, хӀаьта керттерчарех цаӀ дар «Грознефтехимремстрой» тресто № 11-12 йолча установкашка капитальни ремонт яра балхаш 19 дийнахьа тӀехдахар. Хьерам бар юбилейни декхараш кхоачаш ца деш дисар. Укхаза лоархӀаме болх дӀабихьар цеха коммунисташа. Дийнaчул тӀехьагӀа цар эггабир планах доагӀа балхаш де торо хулийтаргйола оперативни план. Цох пайда баьлар: хьалхарча квартала задани ханнахьа кхоачашйир цеха коллективо. ЧӀоагӀа новкъостал дир къахьегама овсарле лакхъяра № 11-12 йолча установка оператора Сухоребрикoв Анатоле еннача 710 сом эффект йолча пхе рационализаторски предложене. Иштта дика къахьийгар № 13-14 йолча установка операторaша Сурцев Георге, Величко Якова, кхыбараша а.

Шерра йийцар заводе Октябра 50 шу дузача денна хетаяь Тезисаш. Кхы а хьинар айденнача къахьегамхоша дика толамаш даьхар ворхӀ бетта задани кхоачашъеш. БархӀ бетта задани кхоачашъяь баьннаб В. Петрова кулгаллеча № 1 йолча коммунистически къахьегама цеха коллектива. Укх бетта кхы а иткаш эшелонаш доагор лаккха лаьрхӀад технологаша планал совгӀа.

Раьза хинна хьаллаьцар крекингисташа химикаша Памятни Байракхаш яхара дӀайолаяь яхь. Н. Островске цӀерагӀча № 13-14 йолча установка технологаша хьалхарчарца хьежар шоай торонашка. Цар тӀаийцар керда лакхара декхараш: итт бетта задани хьалха лерхӀаш хиначул ши дийнахь хьалхагӀа 24-ча октябре кхоачашъе, 0,2 процент къахьегама овсарле лакхъе, иштта кхы дӀахо а.

Август бетта денз кӀирагӀа ши мукъа ди а долаш болх беш я завода коллектив. Администраци, парткомо, заводской комитето балха ерригa оагӀонаш цӀенхашта яшхар завода хьокхамаш лохлургдоацаш: ремонтни участкай къахьегамхошта оттаяьй скользящи графикаш. Дуа хӀама ханнахьа а салоӀилга лертӀа а хилийтара йоакхо яьй. Августа ах бетта баьча балхо хьахьекхад новкъа хӀама доацаш заводо шийи план хьалха санна кхоачашъелга.

К. ЗАБЕЛИН,
крекинг - завода парткома секретарь.

КЪАХЬЕГАМХОЙ ДУХЬА

УКХ тӀеххьарча хана дукха кийчони кхетамеи болх баьчул тӀехьагӀа Нохч-ГӀалгӀайчен дукхагӀйолча предприятей, организацеи болхлойн гӀулакхера нахи август бетта денз пхе дийнахьа болх бергболча кӀирага баьхаб.

ХӀанз цу кердача систамех болх беш ва 100 эзар совгӀа болхло, хӀаьта август бутт бовча хана цу систамех болх беш хургба 152 эзар сагӀ болхлойи гӀулакхера нахи, царех бӀаь эзар совгӀча сага салаӀа деноиш хургда шоаттеи кӀирандии, хӀаьта вокх юхебисараша салоӀаргда скользящи графиках.

Опыта лаьрхӀа укх шера пхе дийнахьа болх бергболча кӀирага яккха лерхӀ ши совхоз.

Кердача системах болх бе доладеннача хана денз хьахиннар фуд? Ала дезаш да шин-кхаь кӀира пхе дийнахьа болх баь коллективаш цу гӀулакха чӀоагӀа раьза хилар. Масала, «Красный молот» яхача завода болхлоша толамца кхоачашйир валови продукци арахецара план. СалоӀача шин дийнахьа ГуржегӀа, Каспийски форда тӀа баха салоӀаш хилар уж.

Ӏалам дезараш, чарахьаш, чкъаьрий лувцараш шоай салоӀилга дӀадихьар оэраш долча, чарахье баха. Дуккхачар цу мукъача ханах бизза пайда а эцаш, шоаш дӀаяла езача экзаменашта кийчо йир.

Ремонт еча бригадаша салоӀача деношка къаьстта дика кийчъю станочни оборудовани. Делкъийта хӀама дуаш йоаккха ха кӀезигъяра, болхлошта хьалхагӀе а хьателаяьлар чекаш, цу чекех акхар дуаргдола хӀама истолаштӀа латташ хул ераш столове бахача хана.

Пхе ден болх а беш, шин ден салоӀача система чӀоагӀа раьза ба мехкдаьттахой, гӀишлошъераш энергетикаш, машиннаькъахой, хӀамаш тегараш, кхыбараш. Шоаш салоӀача деноех бизза пайда а эцаш, дика са а лоӀ цар.

КӀира шин дийнахьа салоӀаш болх беча хана хулача экономически пайда итогаш е хӀанз а хьалха да. Цхьабакъда, массанена хоош да балха дӀа-юха водаш кӀезигагӀа ха йоаелга, шин дийнахьа дика салеӀача болхлочун къахьегама овсарле лакхагӀа хулилга. Шеко а йоацаш ши-кхо бутт баьлча гучаларгда хӀара предприятерча оборудованех бизза пайда а эцаш хьахиннар дика долга, къахьегама овсарле лакхъенналга, доагори электроэнергии дикка кхоелга.

ПХЕ дийнахьа болх бе доладеннача хьалхарча кӀирашка къахьегамхошта гӀулакх дара даькъе цхьадола кхоачамбоацараш нийслелар. Къаьстта уж кхоачамбоацараш нийслелар транспортни организацей бекхах. Транспортни организацей кулгалхоша нн. Саркисьяна, Лубашева трамвайши автобусаши нийса леларгйола график шин ханнахьа оттае вӀаштӀехьдаккханзар. Из бахьан долаш тӀеххьара автобус, шоллагӀча сменах болх беш бола нах предприятешкара арабалалехьа дӀайода Заводской, Октябрьски районашка е Черноречье яхача поселке. Из бахьан долаш «Красный молот» яхача заводерча пхьаболча болхлой завода салоӀача цӀагӀа бийса яккха йийзар. ПхелагӀча, ворхӀлагӀча, кхыйолча маршрутех лела автобусаш Ӏуйрийна тӀехьаэосаш араювл. Из бахьан долаш хьалхарча сменах болх беш бола хӀамаш тегараш, къаьстта пхьоалагӀаш фабрика болхлой балха хьабахка тӀехьабусар.

Цхьабакъда, уж кхоачамбоацараш сиха дӀадаьхар. Автоуправлени трамвайн кулгалхой чӀоагӀа теркам тӀабахийта хьежар предприятеша дӀадехачунга, городской транспорта расписани тоайир.

ШоллагӀча сменах болх бу нах бийса яхача хана мара балхара ца боалаш хилара дувзаденна городской районнии исполкомашкара дех улицашка сийрда хургйолаш электрически лампаш хилийтар, города йистошка керда гӀашлон наькъаш дахкар. Цар дехар нийса а да. Хетаргахьа горэлектросеть эсала лелабу улицашка сердал хилийтара болх, дукха я лампаш ца йоага улицаш.

ХӀАНЗ шоай болх эргабоаккхаш я къахьегамхошта гӀулакх де деза организацеш. Царех я торгоани бытовой гӀулакхаш дуи предприятеш, поликлиникаш, берий учреждене, кхыраш. Кхачан тикаш массадолча дийнахьа болх беш я, царех дукхагӀъяраш хӀана хьалха хьа а елл, тӀехьагӀа дӀа а къовл. Промтоварни тикаша а хьалха баьчул дукхагӀа болх бу хӀара дийнахьа.

Балха кердача режимаца дувзаденна керттерча проблемах цаӀ я болхлоша культурни салоӀаргдола гӀулакх вӀаштӀехьдаккхар. Нохч - ГӀалгӀай АССР-а Министрий Совето белгал а яьха чӀоагӀъяьй салаӀара эггара хозагӀа йола, эггара аьттув бола моттигаш. Царех я Старосунженски хьуна дача, СаьмуӀашкара хьу, Ножай-Юрта, Ведана, Советски районаш, кхыйола моттигаш.

ХӀана балхаш деш да Каспийски форда йисте салоӀаргдола зона вӀаштӀехьъяккхара, цу зоне ухаш хургья поездаш. Укх шера из мероприяти йиза чакхъяккха кхувргӀац. Облсовпрофеи Грозненски машиннаькъа отделенеи дикка кийчо е еза тӀайоагӀача сезона. Форда йисте хьалде деза салоӀа цӀенош, пансионаташ, палаточни городокаш. Дукха балхаш де деза вай республикера салоӀа зона кийчъяра а. Цу салоӀача моттигашка тӀадолха наькаши тӀаьшитоаде деза, машинашта лаьрхӀа йола майдаш, лувчара лаьрхӀа дола Ӏамаш, дейта цӀенош, палаточни городокаш хьалъе еза промышленни предприятей низаца.

Могале а дезаш чӀоагӀа лоархӀаме да Облсовпрофа дӀадоладаьр. Цо лаьрхӀад пионерски лагерий базе салоӀа цӀенош, пансионаташ хьаелла. Из хургда укх шера цхьоалагӀча сентябре денз. Бераш цига салоӀаш доацача 9 бетта болх беш хургья уж. Цо вӀаштӀехьдоалийтаргда республикерча эзараш болча къахьегамхошка эггара хозагӀа йолча моттигашка салаӀийта.

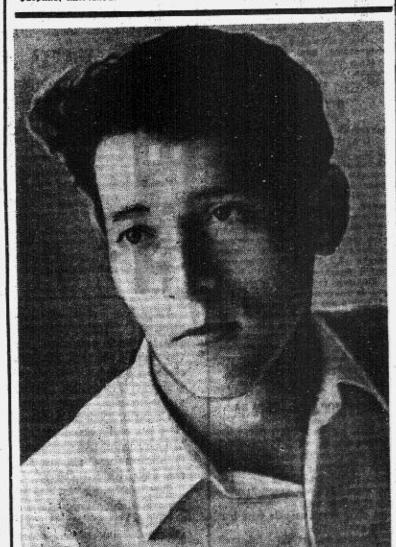
АЛА безам ба са къахьегама салаӀара база промышленни предприятей, совхозий, колхозий шефски бувзамаш чӀоагӀдара чотах шеръе йиш хиларах. Дукха колхозаш, совхозаш яда хозача моттигашка, хьуна юкъе, лоамашкара доагӀача хи йисте. Предприятеша шефаша колхозашца, совхозашца цу хозача моттигашка хьалде йиш я салоӀа цӀенош, пансионаташ, чарахьий цӀенош, туристашта, альпинисташта, лыжникашта лаьрхӀа йола базаш.

СалаӀара уж санна йола базаш вӀашагӀа а ехка промышленни предприятеша, колхозаша, совхозаша уж лелаярга дӀадохийтар дукха хургдац. Цига уха нах кхачанца Ӏалашбе раьза а хургья хӀара колхоз е совхоз.

Предприятеша, колхозаша, совхозаша дӀа-юха новкъостал дар, царна юкъе бувзам хилийтара опыт вай республике йолаш я. Новогрозненски ТЭЦ-а коллективо цахаддаш новкъостал лоаттаду шоаш шефал деча Ведана районерча Орджоникидзе цӀерагӀча колхоза, хӀаьта цар шоашкара эша новкъостал ду ТЭЦ-а коллектива а. Колхозо лаьрхӀад шоай лаьтта ТЭЦ-а болхлошта салаӀа цӀа хьалде. Республикерча кхыча промышленни предприятей коллективаша бакъахьа дар из башха дика гӀулакх хьаллаьцача, доттагӀал чӀоагӀлича, ахархоштеи болхлоштеи юкъе айхха бувзам лоаттабича.

Пхе ден болх беча кӀирага довларо вай республикера къахьегамхой дикагӀа болх бе болабеннаб. Партеи правительствай яьча йоакхонна жоп а луш, лакха къахьегама толамаш доах цар укх юбилейни шера.

Е. БРЫКСИН,
Нохч - ГӀалгӀай АССР-а госплана председатель.

Къона Ӏилмахо

Пхи шу совгӀа ха я Хаджиев НаӀиба Суламбика Грозненски мехкдаьтта институт йистеяьккха. Бакъда, кхы дӀахо а дийша ший говзал лакхъе лаьрхӀар Суламбика. Московски паччахьалкхен университета аспирантуре деша вахар из. Цига диссертаци язъе а цунна защита е а вӀаштӀехьдаьннад къоначa Ӏилмахочун.

Лакхехьарча аттестационни комиссе беррига членаш раьза а болаш химически Ӏилмай кандидат яха цӀи еннай цунна. Дог тӀоздоаккх шерлуш доагӀача Ӏилмай кандидатий мугӀараша. ХӀанз ГрозНИИ воккхагӀвола Ӏилман болхло а волаш къахьегаш ва Хаджиев Суламбик.

Н. Кобиашвиле даьккхача сурта тӀа: Хаджиев Суламбик.

ТАСС-а ЗАЯВЛЕНИ

22-ча августе юха а оакхарий хьисапе Вьетнама Демократически Республика столицана дов чудаьд США ВВС самолеташа. Бомбаш чуйийттай листта нах бахача районашка. Укх тӀеххьарча деношка ДРВ столицана хӀанз диазлагӀа чуйийтта бомбаш я уж. Цу цхьан ханна США самолеташеи тӀема кемашеи кхы а чӀоагӀагӀа сихъяьй Къилбаседа Вьетнама кхыча районашкарча нах бахача пункташте чуетта бомбаши чуду дови.

Американски империалисташа герзацара интервенци дӀахо шеръю Вьетнама къулбехьене а. Цига ухийт американски бӀуний керда доакъош. Шийи союзникаши сателлиташи эуламеча тӀема юкъе кхы а кӀоаргагӀа чуоза гӀерт США.

Вьетнама духьалара США агресси тӀа-тӀа дукхагӀа шерлуши вуламегӀа хулаши латт.

Цхьабакъда, вахаро хьехьекхад. агрессорашка, моллагӀа тайпа а адамий йоаца методаш цар юкъе йоахе а, Вьетнама Демократически Республика къонахчал долча халкъа лоӀам кагбулург ца хилар, цо империалистически гӀаьрала еча духьален низ тӀа-тӀа дукхагӀа лакхлуш латт. Вьетнама къулбехьене интервенташта цхьаннена тӀехьа шоллагӀъяр тохаш хӀамаш етт Кортамукъален эскаро Пентагонерча инарлаша хӀанз къайлахьош боацача низаца. ТӀема низаца шин колониалистски уйлаш Вьетнаме кхоачашъе вӀаштӀехьдалац США.

Царна новкъостал дергдац йохкаенна, халкъа чӀоагӀа гоама йола тӀема диктатура режим юхейитар духьа Къулбехьен Ветнамерча «хоржамашца» цар лелаеча фарсо. Белгал фу хоржамаш хила йиш я къам дехкача сайгонски инаралашцеи политиканашцеи цхьана океанал дехьарча оккупанташа къиза тӀом лоаттабеш долча халкъа мехка. Къулбехьен Вьетнама халкъ шийи никъ хержа даьннад Къаман кортамукъален фронта байракха кӀал империалисташтеи цар оттабаьраштеи духьала низ болаш кортамукъален къовсам боаржабарца.

Вьетнамски халкъа духьалара тӀом чӀоагӀбаларои США доал деча гӀоараша Вьетнаме еттача политически чӀуг-чӀергашеи яхар кхы хӀама дац, сакхетам чу а болаш бакъдар кхетаде царна ца лари авантюрай новкъа гӀолла дӀахо ухаш хилари мара. Цхьабакъда, къизали кхетам ца хилари — во хьехамхой ба. Шеко хила йиш яц Вьетнамерча американски агрессеи дӀахо из шеръярой США шоай гӀаьрахой планаш кхоачашъяра гаргакхоачаерг ца хиларах. ДӀахордар гуш боацача Вашингтона цу тайпарча наькъа кхерам сенах латт аьлча, из латт, дунен халкъашта юкъера хьалаш цо кхы а дукхагӀа кхохкалеши дуне кхерамеча хьала тӀа оттаде тарлуши хиларах.

Советски наха эгӀазаца бехке ю вьетнамски халкъа духьалара США агресси. Цар дог - уйлан оагӀув — Вьетнаме Демократически Республикагахьа, бакъ гӀулакх бахьан долаш къовсам лоаттабеча вьетнамски халкъагахьа. Советски кулгалдеча гӀозарашка е йоагӀаш йола выводаш ю американски империалисташа ДРВ-ена духьала, вьетнамски халкъа духьала лелаеча кердача зуламеча гӀулакхашца дувзаденна. Вьетнамерча тӀема эскалаци ярга бодача новкъа тӀолла США-с хӀара керда гӀа массаза боаккх, цунна юхадухьалара гӀанаш даханза дисац цӀаккха а.

ОАХА ЯЗДАЬЧУН ЛЕРАГӀА

«ЛАКХА ЛОАТТАДЕ ЗАВОДА СИЙ»

Иштта керте яздаь яр 25 июле арадаьннача «Сердало» газета тӀа кепатеха собкора Майсигова корреспонденци. Цу тӀа дувцар Наьсарен-Вокзалерча маькх еча заводерча кхоачамбоацарех лаьца.

Нохч-ГӀалгӀай кхачан промышленноста Министерствага редакце даьча каттара ше жоп луш министра заместителa нов. Чернера яздy:

«Сердало» газета тӀа кепатехача «Лакха лоаттаде завода сий» яхача статья тӀа дийцараш долаш хиннад Наьсарен маькх еча заводе. Корреспонденци коллективе йийцай, кхоачамбоацараш дӀадахара а арахецача изделей дикал тоаяра а эша гӀулакхаш деш латт. Завод хадданза хица Ӏалашъяра резервни емкость оттаяьй. Цехашкара санитарни хьал тоадаьд, шоаш къаьсттача технологически процессашка болхлой дӀачӀоагӀбара эша гӀулакхаш деш латт, къахьегам дикагӀа вӀаштӀехьбоаккхаш латт техминимуми санминимуми чакхйоах.

Кхачан промышленноста министерства завода администраци декхарийла яьй керттерча профессех бола болхлой опыт йовза Грозненски маькха комбинате бахийта».

«ЯЛАТА КХОМ БАЦ»

Укх шера 15 июле арадаьннача «Сердало» тӀа кепатехаяр «Ялата кхом бац» аьнна керте яздаь критически заметка. Цу тӀа дувцар «Шалинский» совхоза комбайнай болх во вӀаштӀехьбаккхар бахьан долаш дукха ялат доадеш хилар.

Цу хьаькъехьа ше редакцега байтача хоама тӀа Шалински районни юрта боахама производственни управлене керттерча агронома нов. Ахмиева язду:

«Ялата кхом бац» яхача корреспонденце тӀа дийцар бакъ хиннад. «Шалинский» совхоза 2-ча отделене комбайнаш харцахьа дӀаса оттаяр бахьан долаш оардача хана ялат доадеш хиннад. Цу участке ялат цӀена ца аьрдача комбайнерашка мах боацаш юхаардийтад из. 2-ча отделене бригадира нов. Умаров шиш бола бехк баьб цо ялат чуэцара боагӀаш бола тӀахьожам ца лоаттабарах».

КЕРДАЧОХ БЕРКАТ ДАЬННАД

ДӀадахача шера август бетта Грозненски машиннаькъа отделене вӀашагӀъеллар керттера инженер керте латта отделенчески комисси. Цо къостадир предприяте плановии боахама расчетнии хьокхамаш. Технически инвентаризаци йир керттерча фондий.

Машиннаькъа отделене, цунна чуйоагӀача предприятешка кхы тӀа а пайда бара организационно-технически мероприятеш чакхъяьхар.

Машиннаькъа отделене, цунна чуйоагӀача предприятешка кхы тӀа а пайда бара организационно-технически мероприятеш чакхъяьхар.

Укх шера шоллагӀча квартале цига хилар шин дийнахьара семинар. Цу семинаре дакъа лоацаш бар керттера инженераш, бухгалтераш, экономисташ, нормировщикаш. Цига царна ейзар планированеи экономически стимулированеи кердача систамага довлара йола методически указанеш. Кхомбараи экономи яраи хьайда йола мероприятеш белгалъяьхар.

Машиннаькъа отделене хӀара бетта арахец «Экономически бюллетень» Цу тӀа хьахьокх кердача систамех болх беча предприяте доаха хьокхамаш. Бюллетень арахецаш я планово-технико-экономически отдел, финансовии къахьегамеи отделаш, алапеи кхерамалеи техникаи отделаш. Укх шера цхьоалагӀча июле отделене ерригача предприятешта дӀайовзийтар кердача хьалашка болх бара йола планаш, кхыдола хьокхамаш. Къахьегама, алапе, кхерамалеи техника отделаша кийчъя йола болхлошта инженерно-технически болхлошта, гӀулакхерча наха премеш телара положени чӀоагӀйир.

Кердача систамех болх баьча июль бетта машиннаькъа отделене болхлоша даьха къахьегама толамаш лакха да. Мухь тӀаботтареи мехкдаьтта продукташ чуйоттареи бетта план 105,8 процент кхоачашйир, хӀаьта тонно-километрий план 106,2 процент кхоачашйир. Къахьегама овсарлен план 5,5 процент тӀеххоачашъяьй. Мухь дӀа-юха бахьарах отделенена хинна пайда 2194 эзар сом да, хӀаьта балха юкъейихьача рационализаторски предложенеша паччахьалкхенна баь пайда 108 эзар сом да.

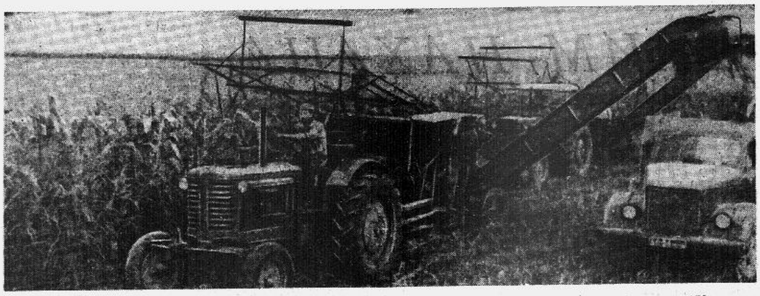
Июль бетта къаьстта дика къахьийгар город Грозне станце (начальник нов. Вергельсон), локомотивни депо (начальник нов. Костенко), коммунистически къахьегама сийлен цӀи лелаеча вагонни депо (начальник нов. Якушевич) наькъа дистанце (начальник нов. Локтев) коллективаша, кхычар. Цу бетта паччахьалкхен плани тӀаийца хинна социалистически декхараши тӀеххоачашдир цар. Ерригача машиннаькъа узла паччахьалкхенна кходаь ахча 387 эзар совгӀа сом да, хӀаьта ворхӀ бетта кходаь ахча 715 эзар совгӀа сом да.

Хьокхаме къахьегаш я Грозненски локомотивни депо коллектив. Тонно-километрий план 18,2 процент тӀеххоачашъяьй, мухь дӀа-юха бахьарга дӀабода мах планах лаьрхӀачул 17,8 процент лохбир, из бахьан долаш паччахьалкхенна кходир 166,6 эзар сом ахча. Духхьала цхьан бетта дӀа-юха бихьа халкъа боахама мухь 31 эзар совгӀа тонн я, хӀаьта цу юкъах кходаьд 207 тонн коача доагор. Гуш махиллара даьха толамаш дог гӀоздоахаш да. Эшшача боарамах цига хьахилар материальни поощрене фонд, социально-культурни мероприятеи нах чубаха цӀенош хьалдареи фонд, производство дегӀайоалаяра фонд.

Машиннаькъа отделене предприятеша лерхӀ кхы а лакхагӀа къахьегама толамаш а доахаш. Октябра 50 шу дузача ден сийна тӀаийца социалистически декхараши паччахьалкхен плании ханал хьалха кхоачашъе. Цох уж дог тийша а ба.

М. ЗАХАРОВ.

«СЕРДАЛО»
2-гӀа оагӀ. 26 август, 1967 шу.

Дина хьахиннай Ачхой - Мартана района «Самашкинский» яхача совхоза кхашка силоса лаьрхІа дІайийна хьажкІа. Мошача хьажкІа дикал йовле из сихагІа чуэцара деррига низаш тІадахийнад совхоза механизатораша.

Шийгара хьокхам гойташ къахьегаш ва звеньевой - хьажкІаш лелаер Бахаев ХІарон. ХІара гектара тІара планах 150 центнер яккха езача 170 центнер моша хьажкІа яккха декхар тІайийцадар цо, бакъда, хьалха баьча лоархІамах цхьан гектара тІара 240 центнер йоаккх Бахаева.

СУРТА ТІА: хьалхарча плана Бахаев ХІарона агрегат.

В. Юнцевича сурт.

БЕРРИГА НИЗ — СИЛОС КИЙЧЪЯРА

АГРОТЕХНИЧЕСКИ лоацача ханашка итташ эзараш гектара тІа дІайийна хьажкІаш чуэцар, сангарашкеи лаьттан тІа гувнаш деши силос йоллар — из да юртапікарча къахьегамхошта, эггара хьалхарча аргІанна механизатораашта хьалхашка латтача керттерча декхарех цаІ. ХІана аьлча царех тийша да силос йоллача хана технико болх дика белга.

Республике юкъера лаьрхІача цхьан комбайно силоса хьакха еза 141 гектара тІара хьажкІаш. Цхьабакъда, Грозненски районе 160 гектарата, Сунженски 167 гектарага, Наурски районе 222 гектарага кхоачаш хургья уж силос хьокхача цхьан комбайна лоархІаш.

Силос йолла доладеннад хІанз республикера дерригаш а хІана дац аьнна дола боахамаш. ДуккагІа йолча колхозашеи совхозашеи дика кийчо яьй силоса хьажкІаш хьакхара.

Наурски районе цхьан комбайнана кхоача мукъ эггара боккхагІа боллашехьа а, гуш да, района механизатораш шоашта хьалхашка оттадаьча декхарах лоархІабергболаш хилар, хІана аьлча, силос хьокха ерриге 26 комбайн дикеи шоай ханнахьеи тоаяь яьнна а болх бе йолаялийта а я.

«Лермонтовский» совхоза механизатораша ерриге 7 комбайн тоаяьй, царех шинне новкъостал дергда керда вІашагІъеллача «Овощной» совхоза. Комбайнашта шоай ханнахьа ремонт яьй Грозненски района 1-ча Мая цІерагІча колхозо, «Горячеисточненский», № 2 йолча баьцадаарий шурий, № 3 йолча сомий-баьцадаарий совхозаша. Сунженски района «Победа» яхача, Цеча Эскара цІерагІча, XX-ча партсъезда цІерагІча колхозаша, кхычар.

Силос хьокхача техникапа ремонт яра гІулакх во латт «Самашкинский» совхозе. Цигарча 7 комбайнах тоаяь яьннараш 3 мара яц. Бакъда, ремонт е йола-м вожаш а яьй.

Сунженски районера ерригаш а хІана яц аьнна йола колхозаш силоса хьажкІаш хьакха йолаеннай. Цхьабакъда, Ленина цІерагІа йола, «Красный Октябрь», «Коммунизмага бода никъ», «Заветы Ильича», «Восход» яха колхозаш санна долча боахамашка хІанз а ремонт яь яланза цхьацца-шишша комбайн я.

Грозненски районе эггара вогІа гІулакхаш лел «Ермоловский» совхозе, хІана аьлча СК-2,6 яхача 8 комбайнах силос хьокхача дакъа доацаш яц кхоъ мара, кхоъ тоаеш латт, хІьта шиннена цхьаьккха саг дІаюхе а вахавац. Комбайнашта ремонт яра гІулакх кхы тоадепна латтац «Староюртовскийи» «Атагинскийи» совхозашка а.

Укх шера чІоагІа лакха хиннай хьажкІаш, уж чуэца халагІа хургда. Цудухьа деррига низаш оарцагІдаха деза силос ший ханнахьа лаьттах елла яккхара.

Силос хьокхача ерригача комбайнашка болх дІаболабайта беза (уж ца тоъача моттигашка хьакхари хьаяхари къаьста а долаш хьажкІаш чуэцача ККХ-3 яхача комбайнех пайда эца беза гІадамаш автомашина кузов чуи хьажкІаш тракторни тележка чуи легаргІйолаш), бІарччача денах бизза пайда эца беза агрегаташка болх байтара, мамогга лоацъе еза организационни бахьанехи технически вІаштІехьа ца хилараxи машинаш сайна латташ йоаха ханаш.

Цхьаццa участке 3—5 комбайн тІа а лаьлла групповой методаца чуийцача дикагІа я силосни культураш. Болх дукхагІа хьаІовш хилараx къаьст-къаьстача комбайнашца хьокхачул дикагІа лаьрхІай силос чуэцара из метод, хІана аьлча цу хана аттагІа да агрегата оатхал телха моттиг хилча из тоаеш, агрегат тоаярга хьежаш кІезигагІа сеца латта езаш хул транспорт, хІьта транспортага хьежаш сеца латта езац комбайний а. Групповой методах культураш чуэцаш хилча кхаш сихагІа мукъадоал дІахо оахам дара.

«ТЕХИНСКИЙ» совхоза кулгалхошца цхьа отряд а яь вІашагІтехай оахам деш йола ерига агрегаташ. Къаьстта отряд вІашагІйолла лаьрхІар силос чуэцара а. Цу тайпара отряд укх деношка вІашагІйолларгІолаш я, шеко яц, оахам дечо санна, цо а иштта балха тІа дика толамаш доахаргхиларах, хІана аьлча культураш чуэцача агрегатий, транспорта, технически гІулакх дара болх нийса вІаштІехьбаккхар силоса хьокха хьажкІаш шоай ханнахьа чуийпа яхара керттердар да.

Пхиъ а кхы дукхагІа а силосни комбайнаш йолаш долча боахамашта гІойле я силоса лаьрхІа хьажкІаш чуэцара цу тайпара отрядаш вІашагІйохкар.

ЧІоагІа лоархІаме да комбайнашкара силос дІаккхухьача автотракторни транспорта болх нийса вІаштІехьбаккхар. Массаза а, силоса лаьрхІа дІайийна хьажкІаш хІара гектара тІара 250—300 центнер йоалаш хьийкъа хуле, уж чуэцаш йолча хІара агрегата тІачІоагІъе еза шиннел кІезигагІа йоацаш автомашина, нагахьа санна уж 3—4 километр гаьна дІакхахьа езаргхуле, хІьта 5—7 километр гаьна дІакхахьа езаргхуле — кхо автомашина.

Теркалле деза, нагахьа санна силоса хьокха хьажкІаш 1,5—3 километр мара гаьна дІакхахьа езаш ца хуле, цу гІулакха ПТС-10 яха прицепаш тІехьайолча Т-40, Т-40А, МТЗ-5, МТЗ-50 яхача чархаш тІарча тракторех пайда эцар гІойленагІа хилар, хІана аьлча гаьна яха езаш ца хилча, автомашинаш санна сиха лел уж. Силоса лаьрхІа хьекха хьажкІаш 6 километрал гаьнагІа кхахьа езаш хуле, йоккхий кузоваш йолча автомашинашца кхихьача гІойленагІа я. Кузоваш йоккхагІа яра хьалхашкахьареи оагІошцареи борташ шишша ардакх а оттаеш лакхъе еза. Иштта лакхъяь борташ йоацача автомашинашца силосни хьажкІаш дІакхахьарга мах дукха бода.

Силоса лаьрхІа хьокхаш йола хьажкІаш прогрессивни методах чуэцар, уж Іолегаш ца йойтар — колхозийи совхозийи къахьегамхой лоархІамегІара декхар. Силос йоллара декхарах толаме лоархІабергбац кулгалхошеи специалисташеи машинаши механизмаши бокъонца а шоай ханнахьа а кийчъяьча, механизатораши техникеи балха тІа нийса дІатаръяьча, цар боаррамагІа болх белга вІаштІехьдаьккхача боахамга мара.

Н. КУПЛЕВАЦКИЙ,
Нохч-ГІалгІай АССР юрта боахана Министерства Гостехнадзора инспекце начальник.

ТХАМКА — МАЬХЕРА КУЛЬТУРА

САТОССА ха. Тхьамкий хьаж дІайийнай Іуйранарча феца. Шаьла района Куйбышева цІерагІча колхоза кхашка хІанз шозлагІа чуэцаш я тхьамка лист. Ткъо ди совгІа ха я из чуэцаш латта. Хьалха латт Дигиева Ирамата звено. Тхьамка докъадеча моттиге 15 эзар шунрометр тхьамка лист дІаяхьийтай цу звено членаша.

КхоалагІа шу мара дац Ирамат звеньевой йола. Цу лоацача хана дика коллектив вІашагІтехай цо. Бокъонна бола мастераш - тхьамка леладераш шоаш хилар хьахьекхал звено членаша Цагараева Тамарас, Вайхаева Хаме, Ахмадова Арвата, Марбекова Буште, кхычар. Соахка 20 гектарах хІаране тІара 17 центнер тхьамка чудера цар. Республике дикагІбола хьувкъам ба из. Звеньевой йолча Дигиевайна елар «Знак почета» яха орден. ХІанз шоашта тІачІоагІъьча 12 гектарах хІаране тІара 20 центнер тхьамка дакхкара къовсам лоаттабеш ба уж.

Колхоза а цун къахьегамхошта а ди тІехьа боккхагІча маьхера культура а хинна дІаотт тхьамка. Дуккьала, цхьан Дигиевас из кхедарах шера 900 сом ахча, 2,5 тонн ялат ийцад. Дика алапи луча цу колхоза отрасле болх бе безам болаш ба дукха къахьегамхой. Цар дагалаттар кхоачашду артела правлене. Ши шу хьалха 20 гектара тІа из культура лелаеш хинача хІанз шозза кІезигагІа я. Из бахьан долаш рассадана а дІадегІача тхьамкана а дикагІа гІулакх дара дукхагІа ха хул.

Колхозе хІанз 45 гектара тІа да тхьамка. Ер кхоалагІа шу да из цхьан метте дІадув. Хьувкъама новкъарле ю цу гІулакхо. Хиш дехка кхаш ца хиларах вІаштІехьдалац из кхыча моттигашка дІаде. ДІахо кхы а шеръяла езаш я тхьамкий плантацеш. Цу гІулакха пайда эцаргба дегІайоагІача мелиарацех, шаьрача моттигашка кІотаргаш дІа а йоахаш кийчдеча лаьттах. Из тІайоагІача хана хургдар да. ХІанз эггара чІоагІагІа хила езаш я тхьамка докъаду сушилкаш. Тхьамка леладераша шо-шоай цІагІа чукхухь тІирга тІаехка листаш. Укх шин шера хьалъеш йола сушилка чехкагІа яь яккхар тхьамка леладара гІулакх колхоза боахаме керттера отрасль хилийтара боккхача лоархІаме да.

С. МАДАЕВ.

Н. Ф. БОГДАНОВНА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Мехкдаьтта чакхдоаха промышленность дегІаккхувлара дакъе дика хІамаш карагІдувларах а ваьча дийнахьа денз 60 шу дизарца дувззденна а Нохч-ГІалгІай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла

БОГДАНОВ Николай Филипповича — Грозненски мехкдаьтта Іилматохкама института лабораторе кулгалхочоа.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель И. АЛМАЗОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИН.

г. Грозный,
1967 шера, 23 август.

Е. Ф. КРАФТА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Дуккхача шерашка а цхьаккха Іоттар ца яйташ а партийни боахамеи органашка болх барах а яьча дийнахьа денз 70 шу дизарца дувзаденна а Нохч-ГІалгІай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла

КРАФТ Евдокия Федоровнайна — персональни пенсионерка.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель И. АЛМАЗОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИН.

г. Грозный,
1967 шера, 23 август.

ЦАДАСА ГАМЗАТ ВИЧА ДЕНЗ 90 ШУ ДАЛАРГА

АДАМАШТА ГІОЗАЛ ТЕЛ ЦУН ИЛЛЕША

ДОАМИЙ, чІожий, сийнача арений форда мохк ба Дагестан. Бакъда, Дагестана еррИгача ганзашта юкъе лоархІамегІа йола гана а укхаза дахача дуккхача халкъашта юкъера доттагІал. БІаьш, эзараш шераш хьалха дувзаденна а хІара денна чІоагІлуш хьадоагІаш а да из доттагІал. Бокъонца дола цун чІоагІдалар, хоздалар хьахиннад Советски Іаьдала шерашка. Дагестане бахараш ба аварцаш, даргинцаш, гІумкий, гІазгІумкий, лезгинаш, табасаранцаш, иштта кхыдола къамаш.

Къоначa культура мохк ба Дагестан. Вай мехка дахача дуккхача кхыча къамий а санна Октябрьски революци хилалехьа шоай кепайоазув хиннадац укхазарча къамий. Цудухьа керттерча даькъе цар литература халкъа багахбувцамца дегІадоагІаш хиннад революцен хьалхарча шерашка.

Дагестана халкъий литература дегІаьа доладелар Советски Іаьдала хьалхарча шерашка денз. Укхаза гучаьлар бакъйола халкъа таланташ, шерра хьадийллар уж дегІаяхкара наькъаш.

ЛоархІаме моттиг дІалаьцар Дагестана халкъий литература деррИгача Советски литературана юкъе. Шоай республике яйза ца Іеш, цул дуккха арахьа дІаяйзар Сулейман Стальский, Цадаса Гамзат, Абдулла Магомадов, Казияу-Али, Абуталиб Гафуров, Азиз Имнагаев санна, иштта кхы дуккхача а Дагестана литераторий цІераш. Цар произведенеша, гІеттайора адамий дегашкара цІенагІа йола уйла, цар уж тІахьехар кердачунна, вахар кхоллара саг новкъа воаккхаш долчоа.

Вай лакхе цІераш яьхача литератораш юкъе боккха лоархІам болаш я Дагестана халкъа поэта Цадаса Гамзата творчество. 1877-ча шера Дагестана лоамашта юкъе уллача Цадаса яхача юрта ваьча цун творчества никъ болабеннаб 1908-ча шера. Цу шерашка Іарбий йоазонца из язъе волавеннав ший халкъагара балa, цунгара хало белгалйоахаш йола стихаш. Ший халкъа хьашташ, цунна эшаш дар дика кхетадеш хиларах ешаш волчоа езалургйолаш а, цо кхетаергйолаш а язйора Цадаса Гамзата ший стихотворенеш. Цудухьа цун цІи шерра дІаяйзар Дагестана массa мІинге, цун иллеш шерра довзаш а дезаш а дар юрташка, желешка, кхыча моттигашка. Бакъда Цадаса Гамзата бакъйола творчество дегІаяра никъ хьабийллар Советски Іаьдало. Сийлахь йоккха Октябрьски революци а хинна вай мехка Советски Іаьдал эттача хьалхарча деношка денз ший творчествацa цун бакъвола пропагандист хинна дІаэттар Цадаса Гамзат. Цо ший ирача пероца, майрача дешаца къовсам лоаттабу зуламерчоа, тІехьадисачоа духьала, хестадy кердадар, адамашта гІозал яхьаш дар, цун вахар хоздеш дар. Цо ший говзача йоазонашца хьахьокхар лоаман халкъаш дешара, культурана, боахама тІехьабисара бахьан паччахьа колониальни таІазарах латташ хилар. Цудухьа Цадаса Гамзата поэтически творчество ший хьалхарча деношка денз вахарца йоагІаш йола моттиг дІалоацаш хьаенай. Цо тІехьенна юхейитай безаме стихаш, ший халкъа вахара истори хьахьокхаш йола эпически поэмаш, дуккха а сатирически, юмористически произведенеш. Цунна хайнад ший халкъа вахара никъ бовза, цунцара дикагІдар къоастаде.

Ший хьалхарча стихашца Цадаса Гамзата хьехам лора зуламе дари пайлана дари къоастаде, ший йоазонаш дешаш бараш тІахьехар зуламерчунна духьал лоаттабеча къовсама юкъе дакъа лаца. 1928-ча шера Цадаса Гамзата язйир «Нанен, йоІи, базархои» яха стихотворени. ТІехьабиса кхетам бола нана гІорт базархочунга ший йоІ маьре яла. Бакъда ший бокъонах кхийтта а, тийша а, йолча йоІа ца везача сагага маьре яха лац, цун рузкъа, ахча бахьан долаш цунна Іунал отта лац. Нанас шийна беш болча низа раьза йоацаш йоІ йийлхай:

«Нана, кхер со барт ца хулаш вай дисар,
Сердал боадонца хиннац барт болаш.
Фу ираз да тхан сона Іа лехар,
Нагахь со югар веце Іилма долаш.
Церо цун доагаде тІарлу рузкъа, ахча.
Іилма — из да цІаккха а доврeдоаца рузкъа.
Кхерац Іилма ха талхарах, е цІи яьлча,
Ше довзаш вар майра вуг цо ираза новкъа».

Уж цун стихотворене тІара хьанийца мугІараш тахан а шоай маІан довнза да. Вайна ховш махиллара хІанз а нийслу кхалнаька бокъо телхаеш, цар кортамукъал йове гІерташ болах. Царна кхетаде лац вахарца хинна хувцамаш, цар лархІац хІара денна вахар хувцалуш а хоалуш а хьадоагІаш хилар.

Цадаса Гамзата хІара стихотворени ешаш хилча духьал отт цун хьакъале а сабаре а дола сибат, хеталу цо ший произведенеш ешаш волчунца вай вахарах, дахачох, денaчох къамаьл деш санна. Из поэтически говзал кІоарга цун хинна хилар, вахара масса оагІонаш цунна дика йовзаш хинна хилар да.

Цадаса Гамзата шовзткъа шу даьнначул тІехьагІа мара эттадац вай мехка Советски Іаьдал. Из Іаьдал бахьан Дагестана лоамашка лоаттабаьча къовсама юкъе ше хьинаре дакъа лаьца а ва из.

Ший халкъах хьаваьнна а халкъа поэт хинна дІаэтта а вар Цадаса Гамзат. Цудухьа цун дега хьамсара дар халкъа пайдана дар, цунна гІозале яхьаш дар. Цунца цхьана из цІаккха машар хургболаш вацар зуламерчунца, тІахьадисачунца. Ше поэтически деша йоккха говзал йола мастер хилара тарра лира къовсам лоаттабора цо цунна духьал. Аварски, боккъалдаь аьлча, ерригача Дагестана сатира хьакхеллар волча Цадаса Гамзата цхьаккха къахьетам боацаш гучадоахар Іадатах доаллаш дола зулам, бакъда цо цІаккха а халкъа эздий гІулакхаш Іалата гІулакхех лархІацар. ТІехьдисача зуламерча гІулакхашта духьал халланза къовсам лоаттабеш волча цо ший толашагІа йолча поэтически произведенешца а, дерригача ший вахарца а пропаганда йора бІаьшераш хьалха денз халкъо леладеш долча прогрессивни традицешта, цар эздийча гІулакхашта. Керда саг хьалкхевара, цун ираз кхоллара эшаш лоархІар цо из, лоамарой эггара эздийча гІулакхех лоархІар цо уж къахьегам безаш хилар, къахьегама сага цар сий деш хилар.

Ший никъ бар Цадаса Гамзата адамаштта гІозале яхьаш хьабенар. Из никъ кхыча поэтий наькъашта цхьаккха хІама тара бацар. Цунах геттара дика язду хІанз Дагестана халкъа поэт, Ленински преме лауреат волча Цадаса воІа Гамзатов Расула ший «Са Дагестан» яхача книжка тІа:

«Цада яхача тха эІамигача юртара Хунзах яхача йоккхача юрта бодаш автомобилаш а лелаш никъ ба. Хунзах — районни центр я. Цу боккхача новкъа а ца ухаш ше диллача наькъа такилгах ухар са да Хунзахе. Из такилг белгалдаьккхар, из диллар из ше вар, из цу такилгах лелар хІара Іура, хІара сарахьа.

Цига гІолла лелаш тамашийна зизаш лаха ховра даьна. Царех геттара хоза корсамаш ле ховра цунна. Іай такилга аьттехьа а аьрдехьа а лайх ба а бийя, нах, говраш, баьреш уттабора цо. Цадасера а Хунзахера а бахархой лайх яьча цу фигурашка хьажа ухаш хулар.

Дукха ха я цо зизах даь корсамаш докъаденна, лайх цо еш хинча фигураш еша. Бакъда Дагестана эзаш, лоамарой образаш яхаш я даь стихотворенешца».

Иштта хиннав Дагестана гІорваьна вола поэт Цадаса Гамзат. Атта хиннадац цун вахар, бакъда цо деррИгача ший вахарца, ший поэтически творчествоца хьахьекхад халонех ше вохаргвоацаш хилар, аттачо ше Іехавергвоацаш хилар. Дагестана халкъа поэт, СССР-а Лакхехьарча Совета депутат, дуккхача ордений кавалер, паччахьалкхен совгІата лауреат, — из цІаккха бувзам ца хоадабеш вар къахьегама лоамарошца, шийх цар нийсархо лоархІар цо.

«Адамашта юстар вувлар —
Оела боаца га хет сона,
Царна ноекъа дар ца къувлар
Вахарг ма вац ираз хинна».

Цу лоацача дешашца белгалйоккх Цадаса Гамзата вахарцара ший моттиг. Из уйла йолаш ваьхав из ше мел вахача хана, из уйла йолаш кхеллар цо ший деррига поэтически творчество. Боккха чулоацам болаш я Цадаса творчество. Цо ший цхьанне вахарах лаьца язъяьча поэтически новеллашца къаьгга хьахьекхал ший халкъа вахар дегІадара наькъаш, вай замалахьа царца хинна хувцамаш, тІа хургдараш. Иштта я «Са вахар» яхача поэтически цикла юкъеяха стихаш. Царца вай ханарча лоамарошa хьабена вахара никъ ба шаьрра гуш. Лоаца аьлча, боадонгара сердалонга, Іазапагара иразага хІара лоамарочо а бена никъ ба из.

Вахара цхьаккха оагІув яц поэта творчества чу ца лоацаш. Ший халкъа вахарца хинна хувцамаш, Советски Іаьдало лоаман къахьегамхочоа деннар, адамий баьччапара Ленинцара безам, тІехьадиса гІулакхаш леладеш болчаргара доалаш дола зулам, кхалнаьха бокъонаш телхаерашта духьал, машар бахьан къовсам лоаттабе безаш хиларах — вахарцара эггара керттера долчох, шийца адамий уйла латташ долчох да Цадаса Гамзата поэтически йоазонаш. Оалаш дола дош мотте оалаш, деша кІоаргга чулоацаш болаш сал поэта машарах ше оалащ дола дош.

Нагахьа машар — адамий ираза, цар вахара эшаш дар долга а ховш Цадаса Гамзата яздойя, цо йоккхача эгІазлонца язду тІема духьала, цунах доалаш долча зуламах лаьца.

1951-ча шера кхелхав Дагестана халкъа поэт Цадаса Гамзат. Йоккха лар я цо вахарца йитар. Уж я цун поэмаш, стихаш, баснеш, памфлеташ. Царца къаьгга хьагу лоаман адамий вахар, цунца хинна хувцамаш. Цунах латташ ба Цадаса Гамзата поэтически творчества мах.

Къахьегамах, къовсамах латташ хиннад Цадаса деррига вахар. Цунна дика къоастабе ховш хиннад доттагІий а моастагІий а. Къахьегама адамех, вахар кхоллаш болчарех цо масаза а ший доттагІий лоархІаш хиннабале, цо ший керттера моастагІа лоархІар тийша болх. Цуна массаза корадоагІар доттагІех ала хоза дош а, моастагІчунна духьал дакхка гера а.

Вай мехка хІанз белгалдоаккхаш да Цадаса Гамзат вича денз 90 шу дизар. Вай республике дика йовзаш я вошал долча Дагестана халкъа поэта Цадаса Гамзата творчество. Цун стихаш йовзаш бараша кхеталу Цадаса творчество дуккхача хана вайца цхьана къовсам лоаттабеш хургхилар. Иштта хул вахарца бувзам болаш хьахиннача творчества кхоллам.

Ахьмад ВЕДЗИЖЕВ.

ДІАДЕ ФУ КИЙЧА ДА

ЧІоагІа хьувкъадаь соахка гурахьа дийна ялат чуийца баьннаб Шелковской района Кирова цІерагІча колхоза кхаш леладераш. Ялат чуэцнаше йоакхо яьй укх шера гурахьа дув ялат дІадувргдола лаьтташ дикеи ханнахьеи кийчдара. Цунца цхьана боккха теркам тІабохийт ялат леладераша дикача лаьтта дІадув фу а толашагІа дар хилийтара. Ялат чуэца болалушше дІадувргдолча кІина, мукха, дуга фу кийчден цІенден лаьрхІар цар.

Гурахьа дувргдолча дерригача ялатий фу кийчдаь бовла гарга ба ялат кхедераш. ЦхьоалагІча репродукце «безостая-1» яхача сортах дола кІина фу планах 3100 центнер хила дезача хІанзале шоллагІча классах 2700 центнер кийчдаьд, планах лийрхІачул кхо бІаь центнер дукхагІа мукха фу кийча да. Рожа фу цІенделга 160 процент кхоачашъяьй.

Июль болабелча денз болх беш я фуна молхаш тоха ПУ-1 яха агрегат. Итт литр хийн 1,5—2 килограмм гранозани тохаш фуна протравливани ю. Хица фу тІоададаро торо хулийт дІатеха молхаш фийга дикагІа тІалаттаран из болх бечарна молхаша зе ца дайтаран.

В. КАЛАШНИКОВ,
растенеш лораяра Шелковской отряда керттера агроном.

КОММУНИСТИЧЕСКИ УЙЛАНЦА ХЬАЛКХЕЕ КЪОНА ТІЕХЬЕ

ТРАДИЦИ а хинна дІаэттад шерра - шера август беттa педагогически ветераний слет чакхйоахилга. Вай республика школай педагогаш а гулбеннабар укх деношка ЦхьоалагІча мая цІерагІча беша шоай аргІанарча слете. «Советски Іаьдал эттача 50 шера Нохч - ГІалгІай АССР-е дегІаена халкъа образовани» яхаш яр республика просвещене министра нов. Умарова яь доклад.

1916-ча шера вай республике вахача хІара сага дешара доадеш хинна ахча цхьа эппаз мара хиннадац. Цудухьа бІарччача юрта дийша цхьа саг нийсвелча а цхьа доккха хІама хетар. Процентага диллача вайнаьха юрташка дийшанах 0,9 процент яр, царна юкъе кхалнах — 0,1 процент. ХІьта хІанз?

ХІанз ерригаш дІалаьрхІача вай республике 451 школа я. Укх шера цу школашка дешаш хургва 239 эзари ялх бІаьи саг. Юххьанца деша волалургва 28 эзар саг. Юкъара образовательни школашта юкъе болх беш хургья пхийтта школа - интернат. Цул совгІа кхоъ вспомогательни школа - интернат. Цу ерригача школагІка укх дешара шера къахьегаш хургва шийтта эзар хьехархо.

Шерагара - шерага дукхагІа хул бІаь процентни успеваемость а йолаш классаш арахеца хьехархой. Царех ба, масала, Лопатухина, Приставка, Гайтемиров, Гайрбеков, Юсупов, Агиева, Хагуев дуккха кхыбараш а. Нов. Умарова ший доклада тІа белгалдир республика школашка, къаьстта, укх тІеххьарча хана, къахьегам дукха безаш, шоай Даьхен патриоташ болаш, коммунистически уйланца дешархой хьалкхебара йоккха терко еш хилар. Нийцар цу хьакъе белгальянна школаш. Из деррига а вІаштІехьдоал хьехархошта шоашта хьалхашка латта декхараш дика довза а довзаш цар уж сийлонца кхоачашдеш хиларца. Болх дикагІа бе вІаштІехьдоал шерагара шерага шоай говзал лакхъеш уж болалдаь. Цу хьакъе лоархІаме ба республиках хьехархой говзал лакхъеча Института болх. Дуккхьала укх аьхке говзал лакхъяра курсашка дешаш хилар шин эзаргатта хьехархо.

Из деррига а дика да. Цхьабакъда дикачунца уллув долаш дола кхоачамбоацараш дувцанза цита йиш яц, — йоах ше къамаьл деш просвещене министра. Цо белгалдир республика цхьайолча школашка массанега дешийтара закон кхоачаш ца делга. Царех я Гудермеса, МалгІабика, Ачхой - Мартана, Советски, Урус - Мартана районашкара цхьайола школаш. Из ла мегаргдоаца кхоачамбоацар дІадаккха хьажа беза школай кулгалхой.

ХІанз а нийслу дешара тІехьабусараш а цхьан классе шоллагІча шера чубусараш а дукха бола школаш. Цун бахьан дукхагІча лаькъе дешара-кхетама методически а идейни а боарам лоха хилар да. ХІанз а болаш ба шоай говзал лакхъе безам а боацаш кердачох пайда ца эцаш къаьнарча методах хьехаш бола хьехархой. Из хила мегаргдоаца хІама да.

ВАЙ республике болаш ба дуккхача хана денз юрташкарча школашка къахьегаш бола хьехархой. Ца-Гардали яхача лоам уллача юрта (цу хана Сасановски район) вайнаьха берашта эрсий мотт хьеха 1927-ча шера баьхкар Релик Александра Георгиевнаи Абрашин Никита Даниловичи. ХІанз Нохч - ГІалгІай АССР-а заслуженни хьехархой а болаш цига къахьегаш ба уж. Къона тІехье кхееш дика къахьегарах 1939-ча шера Ленина орден елар Релик Александра Георгиевнайна. Уж санна болчаргара хьокхам эца беза лакхе вай хьоабаьча хьехархоша.

ДикагІа къахьега, хьайна тІадиллачоа, Іайха даьчоа бехктокхаме хила — из да хІанзарча общества хІара сагагара дІалехар, хІьта из кхоачашде декхарийла ва хІара советски хьехархо.

Нов. Умарова даь къамаьл дІахо хьош яр пренешка яь выступленеш. Масала, дерригача берашка дешийтара закон шоай района школашка мишта кхоачашду дувцаш яр Ведана райОНО заведующе нов. Мешпева выступлени. Нагахьа санна районера дешархо кхычахьа ваха дІаваха нийслелча из дешаи ва-вац халица сатийна хилаи тха хьехархой. ХІьта шоай юрта-м дешара юкъе ца озаш цхьаь-цаІ бер дитац, — йоах нов. Мешпева, — цу гІулакха терко е болалу кхоачаш дешара шу чакх а далале. Хьехархошта новкъостал деш хул района депутатски, комсомольски, пионерски посташ.

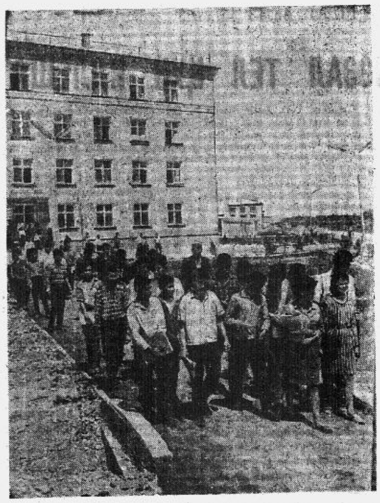
Кабинетни система метод балха юкъейоалаяра хьакъехьа укх тІеххьарча хана дукха дувца баьннаб. Цхьабараш цу метода раьза ба, цхьабараш бац. Цхьабакъда, сона сайна а тха ерригача коллектива а дика хеташ я из метод, — аьлар слете къамаьл даьча грозненски № 20 йолча юкъерча школа директора нов. Арутюняна. Юххьанца оборудовани а йоацаш яр тха кабинеташ. Из кхоачамбоацар дІа а даьккха болх боагІача боараме бе доладелар. Дешархоша хьехархой новкъосталца шоаш хьайир цхьайола мебель, кийчйир гойтара пособеш. Геттара дика я тха биологически, химически, физически, исторически, географически а кабинеташ.

Дешара процесса юкъе технически средствааш йоалаянза яргйоацаш хиларах дийцар слете хьехархой говзал лакхъяра Института методиста П. М. Загорулькос.

Пренешка къамаьлаш дир Шаьла райОНО заведующе Ш. Ц. Цураева, Ачхой - Мартана района Валерик яхача юртарча школа директора нов. Мачигова, кхычар. Цар дийцар Іилмаш довзара хьакъехьа дукхагІча даькъе дешархой шоай лоІамах хилийта безалга, юрташкарча школашка дешара процесс тоаяра йолаш йолча торонех пайда эца безилга, иштта кхыдола дешаш а.

Слета шоллагІча дийнахьа говзача, опыт йолча хьехархоша кулгал а деш болх беш хилар предметни секцеш.

Г. ВЕДЗИЖЕВ.

СЫРДАРЬИНСКИ ОБЛАСТЬ. Яхх эзар гаргга специалист кийчъяьа Сырдарьински юрта боахама механизацен электрификацен техникумо — Узбекистана къаьнагIа йолча дешара заведене.

Из техникум чуйиллача «Малик» яхача опытни совхоза центральни усадьбана йистте дукха ха йоаццаш хьалъяьй бIарчча городок — дешара корпус, шиъ общежити, преподавателашта лаьрхIа цIа, столови, клуб, тика, спортплощадка, мастерской.

Механизацен электрификацен шин факультете дешаш 1150 саг ва, царех 750 гаргга саг заочникаш ба. ДукхагIа бола нагий нахи мехкарийи Голодни арарча колхозашкарен совхозашкарен деша баьхка ба.

СУРТА ТIА: кердача здаинена хьалхашка латта дешархой.

ТАСС фотохроника.

ДАИМ НАХАЦА

ДИКАЧА НАХАХ

ШИЙ ВАХАРАХ шовзткъе шийтта шу дIаденнад Нина Яковлевна Зеленскаяс шийна дукхадезаденнача гIулакха — кхуваш йоагIача тIехьенна дешар хьехаран кхетам балараи.

...1915-гIа шу. Гимназ йистеяьккхай. Кубанерча Крымски станице юххьерча классай хьехархолла балха йохийт Нина Яковлевна.

— Юххьанца болх дIаболабеча хана чIоагIа уизара хетар, — яхаш дувц Нина Яковлевнас, — дешархой дагабехача, шекъювлар со, аз яхар дIаэцаргдий-хьогI аьний хетар.

Дог тохадолийташи гIадвугаши дола деноп ма дукха а дар цу гаьнарча хана. Бакъдар аьлча, дага ма леххинге а вIаштIехьдаланзар долла хIама. ГIалаташ долаш а аьттув ца боалаш а моттигаш нийсдора. бIаргех хий даккха дезаш а йоагIав ха. Цхьабакъда, берашцарча безамо эшайора уж ерриг халонаш.

Эггара хьалха дIайолаелар со дисциплинагара. Аз хьехаш ши класс яр: цхьаннеца башха барттацар са: урокаш тIа каст-каста эгIаазъухар, цIогIа хьекхар, хIаьта а кхы дикагIа тоалуш дацар гIулакх.

Хьинар, хьисап долаш, шиш болаш йола йоI дукха ха ялалехьа Новороссийске лакхерча классашка математика хьеха йохийт. Кердача знаней дуне хьаделлар цо бераштa хьалхашка.

Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистически революци котъяьлар. Йоккха сийпа уйла яр дег чу. Нина Яковлевнас дика кхеталора шийгара эшар фуд. Из паха юкъе яр, цо лекцеш ешар, беседаш йора, йоазув-дешар ца ховлга юкъера дIадоахар.

Ма дукха а да цо кхедаьи хьийхаи тайп-тайпара бераш. Царех дукханех хьехархой хиннаб. Хала яле а, эггара сийдолашагIа йолча ший профессех безам болийта хьехархочоа хайналаь хургдолаш да из. Ший дега тIа йоIвхал кхычарна дIателаш болча нахах я Нина Яковлевна Зеленская.

1938 шера ше балха йоллашехьа а дешаш, город Орджоникидзе педагогически институт йистеяьккхар цо. 1941 шера дена цIаккха а ца хувпалуш № 3 йолча Грозненски школа директор йолаш хьайоагIа Н. Я. Зеленская.

Бокъонца волча педагога из башхалиба оамал я цунах йоаллар — хIара бера дега фу товргла хов цунна. Бера бохам ца а боаккхаш, замечани е, бер цийсача наькъа тIа даккха хов цунна. Шоай школерча бераша чIоагIа сий ду цун.

...ТIом тIабера. хIаьта цунца цхьана гIайгIеи сагото а. Нина Яковлевнай дезалхошта юкъера хьалхарча деношка тIем тIа вахар кхо воша: Вася, Гриша, Коля. Наькхах доалла цхьа берг мара кхы саг висанзар цунна юхе.

Школе болх барал совгIа, фронта новкъостал а дора хьехархоша. Каст-каста субботникаш вIашагIлеттар цо.

Немецки фашисташ Грознена гаргахоачаш лаьттача цу шерашка Нина Яковлевнас цахаддаш ший педагогически общественни болх бора берашца. Шиш болаш, сабардолаш, педагогически гIулакхех дика кхеташ йола из бехке бараштa лира таIазаде ховргдолаш а хIаьта бераш дукхадезача саго дечча тайпара царна гешт девргдолаш а яр.

1913 шера Нохч-ГIалгIай АССР Заслуженни хьехархо хул цунах. ХIаьта цул тIехьагIа пхи шу даьлча болх дика барах СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указах Ленина орден елар цунна. Ший керттерча балхал совнагIа, цо боккха общественни болх а бу. Iилмани политически знанеш йоаржаеча общества член хиннай из, цо школе а кхыча общественни моттигашка а лекцеш еш.

Школе тIехдика болх барах 1957 шера Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота ла Нина Яковлевнайна совгIата. Цена. творчески къахьегарах «Отличник народного просвещения» яха значок ду цунна. ДIадахача дешара шера РСФСР школа заслуженни хьехархо яха цIи а РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота а лу Зеленскайна.

Ханна ше йоккха хиннаяле а, хьалхагIа санна цизах йиза я Нина Яковлевна. ХIанз 70 шу совгIа ха яьннай цун. Математика предмет дезаленна йолча цо дешархошта кIоарга знанеш тел, къонача хьехархошта новкъостал ду, даим математикий городской секце кулгалхо йолаш хьайоагIа. Шийна тIадилла гIулакх кхоачашдеш, доагIар шийгарен нахагарен лизза хьалехаш йола из шитта сага эшачох сакхувш, оарцагIйоалаш новкъост а я. Вай мехка массе миIиигера письмош ух цунга, баркал йоах цунна.

Ше хьехаш бараштa шерагара шерага йоккхий знанеш тел Нина Яковлевнас. ДIадахача дешара шера школа йистеяьккхараш, математика тоаламе дIа а ена, вузашка деша бахаб. Уж верригаш а 150 саг вар, хIаьта царех 112 саг лакхерча дешара заведенешка деша вахав. Укх шера а экзаменаш толаме дIалуш ба № 3 йола юкъера школа йистеяьккхараш.

Н. Я. Зеленскайнца цхьана Грозенерча № 3 йолча школе болх беш ва 70 совгIа хьехархо — цо хьехаш дийша баьнна нах.

ХIанз а дикача хьехамца, хозача дешаца новкъостал ду царна Нина Яковлевнас.

В. САЙДАЕВ.

САКЪЕРДАМЕ ЧАКХДАЬЛАР АХКА

Итале сийдолча виIий П. Тольятте цIи делдеш я Грозенерча Окружная яхача улица тIа йилла берий площадка.

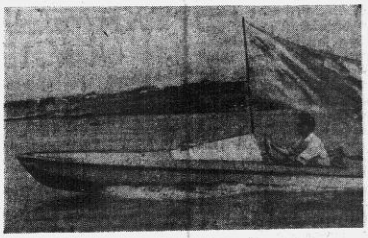
Тайп-тайпареи сакъердамен да укхаза салоIача берий вахар.

Шоашта болча салоIама Грозненски района № 3 йолча совхозе а баха сом гулбеш юртбоахама къахьегамхошта новкъостал дир бераша.

Площадке болх беш яр художественни самодеятельность а. Цхьаццанахьа дIа а ухаш концерташ увттадеш хилар самодеятельни артисташ. Масала, «10-Т» буровой балхлошта, къьнабарий ЩагIа. «Светлячок», «Нефтяник» яхача лагерашка, иштта кхычахьа а.

Самардийнахьа сезон чакх а яьнна лагерь дIакъовлача юххерча дийнахьа гулденналар бераш. цар дай-ноаной. Ахкана хиннача салоIама чIоагIа раьза болаш дIа-хьа къаьстар салоIаш хиннараш. Дика болх барах цу дийнахьа Октябрьски райисполкома. ВЛКСМ-а райкома а № 8 йолча домоуправлене а Сийлен грамоташ елар берий салоIам вIаштIехьбаьккхараштa.

В. АВТУРИНСКИЙ.

ХОЗА Я ФОРДА ЙИСТЕ

ХIа, аьнна сабелгало а яьнна, бIайха хьежача къулбехьен маьлха зIанараша форда хиха хьокхаяла а кхеле. хIанз - хIанз аьттув баргба - кх са яхаш сатувсаш багIа чкъаьрий лувцараш.

БIарга ходаллал эгаду шорттига хьекхача михо форда йистерча гаьна тIара гIаьнаш. Цхьаннена шоллагIъяр тIехьакхувш йолх форда талгIенаш. Тхьовре а сома а дальнна декаш да оалхазараш.

Цу тайппара сурт духьал оттаргда сахилале Грозненски форда йисте нийсвенначун.

...ХIанз а гаьн - гаьна бIаргагуш массехк саг мара вац форда йисте. Бакъда, укх сахьате трамвайш, автобусаш, кхыйола а транспорт йола маяллинге а дерригa a хувцалургда. Иштта дIадолалу хIара ди. ХIаьта шоатта дин кIирандии белгIала хул.

Форда йистте гIолла Iойилла улл гIум. Лувча а лувчаш цу тIа малха кIала бада салаIа баьхкараш. Безам бар спортивни площадка йолча а вахе волейболах, баскетболах, истола тIарча теннисах лова. Павильоне йолаш я шахматаш, шашкаш, домино. Нагахьа санна юххьанца форд биллача хана кхыметтел хий а тIехьа эца гаьнна дIазаха везаш хиннавале хIанз хий а моллагIа кхачан продукташ а йолаш павильонаш, киоскаш, кхыйола торгови точкаш я.

Къаьстта хоза хет моторни лодка хохкаш. Укхаза уж тайп-тайпара а дукха а да. Шоаш хьаяь скутераш хехкаш пионерий Дворецa къона техникаш ба.

О. БАЗЫЛЕВИЧ.

ГIИШЛОШЪЕР

«Чечингсельстрой» треста № 4 йолча гIишлон-монтажни управленера гIишлон мастер ва Хасуев Халида Супьян. Хьинаре къахьегарах, нахаца Iымерза хиларах пун сий ду гIишлошъераша.

— ЗIамига волча хана дена дукха езар сона гIишлошъерий говзал, плотникалла болх беш вар са да а, яхаш дувц Супьяна.

Школа йистеяьккхачул тIехьагIа шин шера болх бир цо гIишлошъеча. ТIаккха Грозенерча нефтяной институте гIишлошъерий факультете деша дIаотт из.

1961 шера дена сайрийнарча факультете а вальна, болх а беш, дикеи тIехдикеи чакхйоаккх цо институт. ГIишлошъерий инженера диплом йола зIамига саг балха хьожаву «Ремстрой» треста кулгалхоша Надтеречни района Знаменка яхача юрта мастералла.

— Хьалха хала дар сона цига болх бе, — йоах Супьяна. — Кийчъяь материал яцар, эшаш йола техника тоъацар. — Цхьа юкъ яьннача гIолла «Чечингсельстрой» треста йиълагIча гIишлой-монтажни управлене балха хьожаву из.

Укх деношка аьшкабетонни завода эшаш йола механически мастерской хьалъеш ва Супьян ший болхлоща. Ханал хьалха, август чакхбоалаш мастерской хьалъяь яккха ют денна цо. Денна дош кхоачашдеш оамал я пун.

Р. АУШЕВ.

Доазол дехьара

ВАЙ ДОТТАГIИЙ БОЛЧА

БАРКАЛ ХИЛДА СИЙЛАХЬ-БОККХАЧА ОКТЯБРА

Максим Горьке, Владимир Маяковске, Александр Фадеева, кхыча дукхача советски писателий произведенеша тхона ца ховш хиннар бокъонца хьадовзийтар тхога, яхаш язду вовзаш волча болгарски писатела Камен Калчева ший «Отечествен фронт» яхача газета тIа араяьннача статья тIа. 30-ча шерашка Болгаре гучахьа а къайлагIа а кхоачар цар произведенеш.

Советски авторий цу ханарча книжкаша, белгалдоаккх К. Калчева, тхона хьайиллар эстетически уйла лакхаленаш, машара тIехьа, кердача вахара тIехьа къовсам лоаттабара тIахьехар. ЧIоагIа безам тIабаха дешар оаха Советий мехкара дена тхоашта бе кхаьча хIара книжка.

Цудухьа эггара а доккхагIа дола баркал оал оаха Сийлахь-боккхача Октябра тха вахара а дерригача адамий вахара а цо деннача доллача хIаман духьа, яхаш язду ше чакхвоалаш К. Калчева.

РУМЫНЕРА ТОРЖЕСТВАШ

Румыне къахьегамхоша торжественно дездир шоай къаман цIей — фашистски низ Iоткъама кIалхара баьнна 23 шу дуза ди.

Бухаресте военни паради къахьегамхой демонстрации хилар. Демонстрацена юкъе дакъа лоацаш хиннараш ка яр социализм хьалъеча Румынена карагIдаьннараш хестадеш, Советски Союза къахьегамхой даькъала бувцаш, советскии румынски халкъашта юкъе доттагIал хилара нах тIахьехаш дола лозунгашца кийчъяь транспаранташ.

Правительственни трибуне бар РКП ЦК-а генеральни секретарь Николае Чаушеску, СРР-а Пачхахьалкхен Совета председатель Киву Стойка, СРР-а Министрий Совета председатель Ион Георге Маурер, мехка кхыбола партийни пачхахьалкхени кулгалхой.

ВЕЖАРАШХА ВIАШИ ГIУЛАКХАШ ЛЕЛАДАР

Болгаре Халкъа Республиканеи Вьетнама Демократически Республиканеи юкъе чIоагIа вежарашха долa бувзамаши вIаши лелалу экономически а культурни а гIулакхаш эттаъ. Уж бувзамаш кхы тIа а чIоагIдургда 16—22 августе Софе шин мехка юкъе вIаши Iилма - технически гIулакхаш леладарах йолча смешанни комиссе йиълагIа сесси хилара. Болгарен ДРВ-аси вIаши дIаюха тергда цхьайола машинаши оборудованин хьаьра хьакъехьара технически документаци, хIаьта иштта юрта боахама даькъера материалаш а. Болгарски заводашка практике а хургва. Iома а дургва. Вьетнамски 500 инженер, техник, болхло. Цул совгIа, укх деношка ДРВ-ера Софе кхаьчав болгарски вузашка деша воагIа 150 зIамига саги йоIи.

ЭРСИЙ МОТТ ВЕНГРЕ

Венгерски школашкарча бIаьш болча дешархоша, вузий студенташа тайп - тайпарча курсашка деша батIача наха Iомабу эрсий мотт. Эрсий мотт хьехара дешай хьакъехьа хIанз Будапеште йолча конференце дувц цу даькъе карагIдьннараш мотт хьехара методика аргаьккха тоадир, мотт хьехара опыт вIаши йоазийт. Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 50 шу дизара хетаяь я из.

ГОССЕЛЬХОЗИЙ ТОЛАМАШ

Укх тIеххьарча шерашка Польша госсельхозаша цIенхаштта толамаш даьхад. ДIаяхача пятилеткаx мехка берригача юрта боахама яьккхачул шоаза дукхагIа товарни продукци яьккхар цар.

Госсельхозий кара да 13 процент лаьтта, бакъда цар пачхахьалкхенна лу мехка доаккхача ялатах коалагIа дакъа, коартолех — 40 процент, совгIа, шекара свеклах — 15 процент, шурех — 24 процент, дулхах — 19 процент.

КЪОВСАМ ДIАХО БОДА

АНГЛИ

ЛОНДОН. Кхы а 500 докер дIакхийттар укх деношка Ливерпула порте забастовка йолаьрех. ХIанз 1500 совгIа саг юкъе волча забастовка ераша дIадех балха алапи тIатохар.

Забастовка хилар бахьан долаш порте сецa латт 9 кема.

ИТАЛИ

РИМ. «Заводийи фабрикайи кашмаш» да йоах итальянски кепайоазо, хIанз промышленни кризис йолча Лигурия яхача областах. ХIара бутт массаза боал дукха а дукхагIа хул болх соцабаь йола предприятеш. Духхьал цхьан Генуе укх тIеххьарча шин шера дIакъайлай бIаь промышленни предприяти. Из бахьан долаш бе болх боацаш предприятешкара араваьккха ва 25 эзар къахьегамхо.

Предприяти дIакъовлаш хиларах балхара дIаваьккхаш хоам кхоачаш «Ваниетти» яхача болат доаладеча завода (Милана пригороде я из) 587 къахьегамхочунга. Болат доаладеча болхлой профсоюзаша завода дайка протест кхайкаьй, шоаш котбаллалца къовсам лоаттабергхилар дIа а хайтад.

ИСПАНИ

ПАРИЖ. Испане Къилбаседа-Малхбузехьа уллача Эль-Ферроль порт терча грузчикаша забастовка лоаттаю кIира совгIа ха я, аьнна хоам бир «Юньон франсез динформасьон» яхача агентства. Болхлоша дIадех балха алапи лакхдари къахьегама хьалаш тоадари. Иштта дараш дIадехаш болабелар Ла-Корунья порта грузчикаш а.

АВСТРАЛИ

КАНБЕРРА. Бувзама болхлой Iаьдало лувцарах духьал баьнна забастовка дIахо а хьош. Австрале почтаи телеграфеи болхлоша толхабаьб мехка почтаи телеграфеи болх.

Австралийски бизнесмений ассоциаце хьакхайкадаьд из забастовка яьча цхе дийнахьа ассоциаце члепашта массехк миллион доллар ле хиннад, аьнна.

Забастовка ечар дIадеха керттердар да балха ди лоацдари къахьегама хьалаш тоадари.

(ТАСС).

АПН ТЕЛЕТАЙПНИ ЛЕНТА ТIАРА

ГОРОДАШ-ТУРПАЛАШ — БУДАПЕШТА ХЬАЬШИЯ

БУДАПЕШТ. (АПН корр.). Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 50-гIа шу луза ха тIаккхоачаш Будапеште чакхдоахаргдолаш да «Советски городий-турпалий кIираш». 15 сентябрагара 4 ноябрага кхаччалца венгерски столице хургба Москва, Ленинграда, Волгограда, Киева, Одесса, Севастопола общественноста викалаш.

ВIашагIкхетилга вIаштIехьдоаккхараша — Даьй-мехка халкъа фронто, венгерски комсомоло, венгеро-советски доттагIала Общества — городий-турпалий викалаш Будапешта фабрикашка, заводашка, гIишлош еча, школашка, институташка хила бийхаб. Уж Адьялфелда, Чепела, столица кхача районий хьашний хургба. Предприятешкеи культура Ценошкеи хьаелларгья выставкаш, цига дIахьувкхаргья Советски Союза городашта-турпалашта хетаяь кинофильмаш.

И. КУЛЬЧАР.

КАТОВИЦАШ — ДОНБАСС: ГОРНЯКИЙ ДОТТАГIАЛ

ВАРШАВА. (АПН корр.). Котовицки воеводствах Польша промышленни дог аьле оал. Укхаза яла йоккхагIа йола итташ заводаш, кIора шахташ, электростанцеш. Котовицашка а цхьана доаллахерча городашка а баха нах — уж шахтераш, сталевараш, химикаш, гIишлошъераш ба. Доккха доттагIал да цар Донбассерча шоай советски доттагIашца.

Польша фашистски низ-IоткъамагIа мукъаьяьккхачул тIехьагIа, 1944 шерраехь а Лакхехьарча Силезе хьийха бахабар донецки инженераш, техникаш, шахтераш. Полякашца цхьана цар юхаметтаувттайир хила хьелаьь шахташ, оборудовани дIаувттайир. Цу хана дена украински польски горнякаша, инженераша шоай опыт шоайла дIа-са тел, каст-каста вIаший хьоашалгIа хул.

Дукха ха йоацаш доттагIала поездаца Катовице вахар Донбасса 300 викал. Хьаший кердача шахташка хилар, хIаьта Шленска горнякий балха опыт Iомаеш а хилар уж.

Шахтерски городе Забже ПОРП ЦК Политбюро членаца, парте воеводски комитета хьалхарча секретарца Эдвард Герекаца вIашагIкхийтар доттагIала поезда доакъашхой. Цо бокххача маьхе лаьрхIар Донбасси Шленскай горнякаша цхьана гIулакхаш леладар, хIаьта Октябра юбилейни шера хьаьшаша а берригача советски наха я керда толамаш доахилга шийна ловш хилар а аьлар.

А. ПОЛЧКОВ.

ФОРДА БУХ ТIАРА МЕХКДАЬТТА

СОФИЯ. (АПН—БИБ). Мехкдаьтта доаллача Тюленевски моттигерча дерригача мехкдаьттах кхоалагIа дакъа гаргардар форда бух тIа «лочкъа бадаь» доал. Болгарски специалисташа оттадаьд советски доттагIий новкъосталца из мехкдаьтта доалла район караерзаелга. Цига хила езача «Гипроморнефть» промыслай проект оттаный. коллективо (Азербайджански ССР). «Iаьржа дошув» даха бииш хулийтаргйола оборудовани кийчъелга доладаьд.

Берда йистера 400 метр гаьна форда тIа хьаергйолаш я ворхI буровой вышка йогIаргйола майда. Берда йистеца из вIашагIьювзаргья шийна тIа гIолла эггара езага йола грузовикаш лелалургйолча эстакадаца.

«ЛАТИНСКИ АМЕРИКА АБОРИГЕНАШ»

ГАВАНА. (АПН корр.). Куба книжни магазиний книжкаш доаттадеча тархеш тIа гучаяьнай Юкъмоттигерчен Къулбехьерчен Америка мехкий вахара хетаяьча брошюрай сери. Цаьрех цаI — «Латински Америка аборигенаш» яхаш я. Цо дувц континенте эггара хьалха баьхарех — индейцех лаьца. Авторо хьахойт Перу, Боливе, Эквадора эггара гаьнагIча районашка хIанз 7 миллион гаргга индейцеш бахилга. КIезиг-дукха кхыча мехкашка бахаш а ба уж. Цу мехкашка бахача цхьа-воча хьала юкъе а боккъаларча сагIадехарий хьал тIа ба индейцех. Боливе 68 процент хул, Сальвадоре 71, Гватемале 62 процент хул. Дунен тIа эггара дукхагIа ду Латински Америка аборигенаш берш.

(АПН).

БАЙДДАРАШ ЮХАЦIАБАХКАРА ДУХЬАЛЕ Ю

ПАРИЖ, 23 август. (ТАСС). Израила Iаьдало вIалла тIаэцанзар Гаргарча Малхбоале тIом хиларах шоай баьхача Малхбузен Иорданера байдда дIабаха нах юхацIабахкара ха йIаьхъе аьна Иордане даь дехар, яхаш хоам бу Франс Пресс яхача агентства корреспондента Иерусалимера. Хови ма дий, дукхаза дийцачул тIехьагIа дIалаьцача Иордане дакъа тIара израильски администраци «тешаме хилар» техкачул тIехьагIа цигара байдла дIабаха нах юхацIабахкийта раьза хилар. Уж цIабаьхка баьнна балара ха оттаяьр цар 31 августага кхаччалца. Цхьабакъда израильски Iаьдало духьаленаш еш хилах байдла дIабаха нах юхацIабахкар чIоагIа шорттига лел. Операци йолаеннача 18 августе дена додача хин Иордана малхбузен оагIонгахьа ваьннар верригa а 6 эзар саг мара вац, хIаьта юхацIабахка белам барaш 170 эзар саг ва.

Уж тайпа гIулакхаш израильски администраце леладеш хилара ше духьал йолга дIахайтад Иордане байддараш цIаахарга хьожаш йолча Красни Креста дунен халкъашта юкъерча комитета викалашка.

Сиренаш кхайкар

БОНН, 24 август. (ТАСС). Селхан дийнахьа ФРГ-а ерригача территоре тIа оарц доаккхаш сиренаш кхайкар. «Фе», атомни, химически, бактериологически оарц доаккхаш сигналаш телар цар.

Малхбузен Германе тIема психоз хьалхьеяра тIадерзадаь дола из гIулакх деш да малхбузенгермански лаьттай чурча гIулакхий министерствай указанех. Официально хьакхайкадаь махиллара, цунца «миштад хьежар» мехка городашкеи юрташкеи оттадаь итташ эзараш дола «сиренаш».

БОЛХЛОЙ РАЬЗА БА

Балха ди йистедаьлча лерттIа салаIа моттиг я «Чечнизстройтранс» автотранспортни объединене. Массанена а дукхаезаш я цигара цIе уголок. Цхи гаражи цхьа ремонтни цехи я цо гIулакх деш. Цена. достам болаш. гойтара пособенца. культинвентараца кийчъяь я цIе уголок. йолаш я кинопаппаратни а. Кхыметтел делкъийна салоIача хана а Iилман-популярни, хроникально-документальни кинофильмашка хьажа йиш хул безам болчун. Лекци ешаш, е беседа, доклад еш хилча а кинофильм а хьокхаш чакхйоах уж.

Дика вIаштIехьбаьккхаб шоай болх уголока кулгалдеча совета членаша.

ХIанз. болх беш пхи ди а долаш ши выходной долча хана. къаьстта йоккхагIа терко ю къахьегамхой салоIама. Объединене болхлоша салоIаргдолаш лаьрххIа гоязал арахьа салоIама зона йиллай. Цига дика салаIара дерригa а хьалаш вIаштIехьдаьхад.

Белгал а яьккха ювца йоагIа уголоке болх беш йола художественни самодеятельность. Цига я хоровой, вокальни, халхарий кружокаш, духовой, эстрадни оркестраш. Верригa а кхо бIаь саг ва цу кружокашка дакъа лоацаш. Каст-каста къахьегамхошта хьалхашка концерташ увттадеш хул самодеятельни артисташ. ХIаьта гIишлошъерий самодеятельни коллективашта юкъе хиннача хьажаре хьалхара моттиг а яьккхар цо.

Алхха шоай болхлошта гIулакх даь Iац Це уголока коллектив, цар бераша а дика салоIилга вIаштIехьдаьккхад цо. Традици а хинна дIаэттад шерра-шера 10-ча классашка дешадагIа бераш объединене болхлошца вIашагIдетталулга. Цига производство йовз дешархошта, коммунистически къахьегама ударникаша шоай дикача гIулакхех дувц.

П. СЕРГЕЕВ.

«ТЕРЕК» — «САТУС»

24 августа Грозенерча Орджоникидзе цIерагIча стадионе доттагIален дунен халкъашта юкъера матче «Терекаца» лейдир «Сатус» яха Швейцарера команда.

Ловзар дIадолададалехьа фусамдаьна зизаш делар хьашашта, хIаьта капитанаша шоайла дIа-юха вымпелаш елар.

Грозненски футболисташ счет 6:3 а йолаш котбаьлар.

Сурта тIа: «Сатус» яхача команда наIарашка хьалхашка. Хьаший вратараца къувсаш ва «Терека» центральни нападающи Е. Толстов (№ 9).

ИШТТА САЛОI

ХIанз вай республика хозагIчарех йолча моттиге Урус - Мартана районе унахцIенон лагере салоIаш ва Грозенерча № 3 йолча профессионально - технически училища 60 дешархо. Сакъердаме да укхазара дешархой вахар. Гаьнарча похолашка ух, экскурсеш ю. лувча а лувчаш малха кIала бала, футболах, волейболах, шашкаехи шахматехи лова.

Иштта шерра-шера шоай ахкан каникулаш сакъердаме чакхйоах тха училища дешархоша. ХIанз а дика са а леIа дешара шу кердача низаца дIадоладергда цар.

И. ВЛАДИМИРОВ.

Редактора заместитель
А. А. МЯКИЕВ.

ЛадувгIа

26 август, 1967 шу.

РАДИО. 6.30 — «Нохч-ГIалгIайчен лаьтталеладерхо (нохчий меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.10 — «Грозненский рабочий» «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.20 — Передачай программа. 8.10 — «Сердало» газета обзор. 8.20 — Рахманинов. Оркестраца фортепьяна 2-гIа концерт. 8.30 — «Къона тIехье (нохчий меттала). 9.45 — Москва. 16.00 — Передачай программа. 16.05 — Литературни передача «Тирка талгIеш» (гIалгIай меттала). 16.25 — Нохч-ГIалгIай симфонически музыка. 16.45 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 17.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 17.15 — Концерт. 17.45 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.23 — «Къона» (гIалгIай меттала). 18.53 — Ашараш. 19.00 — «Зори Кавказа» яха радиожурнал.

Хьажа

ТЕЛЕВИДЕНИ: 17.00 — Бераштa «Теремок» фильмаш. 18.00 — Артиста С. Мамилова творчески портрет. 18.35 — Документальни фильм. 18.55 — Халкъашта юкъера обозрени. 19.10 — Киножурнал. 19.20 — Москверча передачай ретрансляци.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). **Телефонаш:** редактора — 3-44-96; редактора зам. 3-39-11; бехктокхама секретара—3-34-38; партийни вахарен, культуран, промышленностен отделий—3-42-30; юрта боахамен письмойн отделий — 3-42-28.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный ул. Ленина, 11 (3-й этаж). **Телефоны:** редактора — 3-44-96, зам редактора—3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-28.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Революце проспект 7/84.

Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ05282. Заказ № 3983.